

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ
ВЕЋЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл. бр. К.В. бр. 01/2003

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са главног претреса од 07.12.2005. године

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добар дан свима

НАСТАВЉАНО 07.12.2005. ГОДИНЕ

СА ПОЧЕТКОМ У 9,40 САТИ

Председник већа констатује да је веће у неизмењеном саставу, а да су присутни: заменик тужиоца за ратне злочине Кнежевић, пуномоћници оштећених адвокати Даниловић, Лозналијевић-Даниловић и Тодоровић.

Одсутни су адвокати Томић, Тодоровић и Фрањићевић, те Наташа Кандић.

Надаље присутни су браниоци оптужених адвокати: Петрушић и Заклан, Продановић, Травица, Вукотић, Калањ, Дозет, Јелушић, Ђурђевић, Радуловић, Бељански и Бојков.

А одсутни су браниоци адвокати Јеврић.

До доласка? Господине Перићу?

Оптужени Перић је сагласан да га до доласка његовог браниоца адвоката Јеврића брани бранилац адвокат Вукотић.

Одсутни су и браниоци адвокати Вујин, Пилиповић и Мијатовић, Перковић као и Перески као бранилац оптуженог Маџарац Предрага.

Шта је са Переским колега Бељански или? Ви ћете га мењати? Господине Маџарац?

Оптужени Маџарац је сагласан да га на данашњем главном претресу уместо браниоца адвоката Переског брани бранилац адвокат Бељански. Надаље су одсутни браниоци адвокати Станић, Штрбац, Мамула, Станојловић, Сташевић, Апро и Левајац.

Сви оптужени су ту каже судска стража.

Колега Калањ?

АДВ. ЂОРЂЕ КАЛАЊ: Председниче, после прве паузе ће ме мењати колега Бојков уз Ваше допуштење и сагласност мојих странака.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: После прве паузе?

АДВ. ЂОРЂЕ КАЛАЊ: Јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У реду. Оптужени су сагласни, јел тако? Ланчужанин, Драговић, Милојевић? Сагласни? Добро, онда отом-потом. Наставићемо са завршним речима.

НАСТАВАК ЗАВРШНИХ РЕЧИ

Браниоци оптужених, претпостављам прво колега Јелушић.

АДВ. РАЈКО ЈЕЛУШИЋ: Уважени председниче, уважене судије, остала уважена господо. Ја ћу завршну реч дати истовремено за оптужене Вују Златара и Мирослава Ђанковића.

Пре него што наставим анализу доказа, коју је почео мој уважени колега адвокат Ђурђевић ја бих са осврнуо за завршне речи мојих претходника заступника оптужбе, заступника, односно пуномоћника оштећених и мојих колега бранилаца који су говорили пре мене.

Што се тиче завршне речи заступника оптужбе, шта рећи о завршној речи тужиоца у којој је он потпуно занемарио, пренебегао 20-так доказа о којима је јуче онако детаљно и исцрпно говорио мој колега Ђурђевић. О завршној речи, дакле у којој он осуђујућу пресуду за нашег брањеника Вују Златара захтева само на основу једног, рекао бих квази доказа исказа потпуно дискредитованог сведока и на основу једног налаза вештака који сам по себи ништа не говори а сем тога је потпуно погрешан и нетачан. Истовремено, ту своју тврдњу подупире једном реченицом оптуженог Вује Златара која је потпуно истргнута из контекста. Ја ћу о томе наравно касније нешто више говорити али таква завршна реч говори само о једном да је заступник оптужбе од самог почетка овог главног, овог поступка па све до данас остао доследан само у једном да буде потпуно необјективан, да потпуно игнорише све оно што је одбрана Вује Златара и одбрана Мирослава Ђанковића нудила као доказ, као доказ једног потпуног алибија пре свега оптуженог Златара.

Ми смо као што је свима познато мој колега Дозет и ја тражили својевремено изузеће заступника оптужбе и тужиоца за ратне злочине. Ми нисмо наравно очекивали да ће тужилац за ратне злочине одлучити позитивно, односно да ће се изузети сам из овог предмета јер је сам одлучиовао о том захтеву, али поднели смо захтев само због тога да би указали на заиста незаконито поступање тужиоца у овом предмету од самог почетка, на једну пристрасност на штету наших брањеника која је битно утицала на ток поступка.

Нажалост ту се како ствари стоје ништа до краја није променило, јер да су се ствари у том погледу мењале, заступник оптужбе. Ја бих иначе одмах да прекинем, замолио да колега Душан Кнежевић не схвати ништа лично. Дакле ја све што говорим говорим само о њему као заступнику оптужбе у овом предмету и никада нисам имао намеру да било шта њему лично замерим. Дакле, да је заступник оптужбе у овом предмету поступао како је то требало по правилима струке, на крају крајевима по Законику о кривичном поступку он би на крају доказног поступка притиснут снагом доказа и аргумената које смо имали пре свега мислим на доказе које смо понудили за потпуни алиби оптуженог Вује Златара одустао од кривичног гоњења и на тај начин и овом суду олакшао посао који ни мало није лак. Но, он то

није урадио и наравно у томе је остао потпуно доследан. Што се тиче завршних речи пуномоћника оштећених ја морам рећи да се у добром делу слажем са већином заступника оштећених, пуномоћника оштећених можда ће звучати мало чудно како кад они подржавају оптужницу тужиоца за ратне злочине. Међутим, ако се ствари посматрају мало дубље види се да ни они сами нису задовољни том оптужницом. Већина пуномоћника оштећених су рекли да је оптужница селективна да нису оптужена сва лица која су требала бити оптужена и да ту има низ недостатака. Ја бих рекао само да оптужница не може бити селективна и неселективна. Оптужница може бити законита или незаконита. Ми у овом случају имамо једну потпуно незакониту оптужницу и у томе се заиста сви слажемо. Сматрам да ни оштећени, који су овде присутни сигурно нису за то да се добије било каква пресуда. Они свакако очекују да ће овај поступак, да ће се кроз овај поступак утврдити истина и само им то треба. Оно што тражи заступник оптужбе, свакако не би била пресуда заснована на поузданим доказима, не би то била истина, то би била само пресуда због пресуде да би се задовољила форма, а то њима сматрам свакако не треба.

Друга ствар, мислим да оштећени сигурно нису задовољни нечијом одлуком да се потпуне одговорности ескулпирају двојица извршилаца овог злочина. И то два лица која су у извршењу злочина показали изузетну безобзирност, изузетну упорност и ако хоћете који су имали по ставу одбране најизраженију улогу у извршењу злочина. Мислим да са тим свакако не могу бити задовољан.

Што се пак тиче завршне речи колега бранилаца који су говорили пре мене, ја подржавам све оно што је речено, а све што се односи на анализу доказа и на примедбе које су дате на пропусте, незаконитости у фази истраге. О томе ћу ја наравно сам нешто говорити, неке ствари ћу сигурно морати и да поновим, али сматрам да то неће бити на одмет да се поново чује. У том смислу посебно бих подржао све оно што је рекао у вези анализе, дакле, сведока, исказа сведока сарадника мој колега Перковић и колега Калањ у својој врло детаљној, опсежној анализи тог доказа и наравно анализи самог поступка.

Моји браћеници господин Вуја Златар и господин Мирослав Ђанковић од самог почетка су изражавали сумњу у то да ће овај поступак против њих бити фер и коректан и да ће им бити омогућено правично суђење. Таква сумња код њих није настала без разлога. Разлоге за то су налазили у поступцима истражног судије и у поступцима заступника оптужбе од самог почетка. Ми сви знамо да је утврђивање материјалне истине у догађајима који су се десили пре 14 година а посебно у догађају какав је злочин на Овчари изузетно тежак и мукотрпан посао. Свесни смо и чињенице да је потребно да се задовољи правда макар и сада након протекла толико времена. Свесни смо и тога да су докази углавном базирани на исказу лица која су тамо била и свесни смо и чињенице да Међународна заједница управо тражи да се за такве злочине суди, да се извршиоци изведу пред суд. Свесни смо и тога да од овог поступка зависи и оцена да ли су наши правосудни органи оспособљени да воде овакве поступке. Међутим, све то дакле то су све циљеви које је потребно постићи али такви циљеви не оправдавају да се на најгрубљи начин крше права оптужених у току поступка да би се дошло до каквих таквих доказа. Уместо да раде, дакле у складу са законом да пажљиво и стрпљиво прикупљају податке, доказе истражни судија и заступник оптужбе су себи дали за право да по принципу боље икакав доказ него никакав, или циљ оправдава средство, да од самог почетка дођу у ситуацију да на најгрубљи начин крше права оптужених мојих браћеника у овом поступку и да се понашају крајње пристрасно и арогантно према свему што је долазило од стране

одбране, односно што је одбрана нудила као доказ за оно што су окривљени у својој одбрани наводили. Ово судско веће ће управо због тога имати врло тежак и одговоран посао. Да је истрага спроведена потпуније и уз стриктно поштовање права оптужених и поштовање, наравно свих одредаба Законика о кривичном поступку ствари би изгледале другачије данас. Ми небисмо били у ситуацији да на главном претресу ово веће води једну опсежну истрагу поводом догађаја на Овчари. Довољно је да се упореде искази и оптужених и сведока који су саслушани, поготово они који нису саслушани са онима који су саслушани у истрази па да се види да све оно што је речено на главном претресу с неупоредиво детаљније, неупоредиво садржајније, неупоредиво шире, што је недопустиво за истрагу. Истрага је морала да одговори на многа питања а не да се на главном претресу води једна опсежна истрага. У том смислу ја одајем признање овом већу јер је показало пуно упорности, пуно стрпљења у прикупљању свих доказа и у жељи да утврди и да разјасни све оно што истрага није разјаснила. А није разјаснила колеге ништа. Моје дубоко убеђење је да се након истраге није могла подићи оптужница. Ја не знам што је, зашто по приговору на оптужницу, оптужница није враћена тужиоцу и зашто није наложено да се иде у допуну истраге, јер након онакве истраге мени ништа није било јасно. Мени није било јасно ни шта се то заправо догодило на Овчари. Ко је и шта организовао, да ли се то догодило спонтано или организовано, није ми било јасно наравно ни ко је учествовао у стрељању заробљених лица.

Све то што је заједно из истраге изашло као материјал за главни претрес мени је више личило на један збир писмених састава на тему догађаја на Овчари неголи на један креативан рад истраге. С тим што су два писмена рада била вероватно рађена по задатку и по нечијем вођењу. Јер то што је наведено у исказима сведока сарадника свакоко није оно што су они видели и што су они доживели.

Како су ствари текле од почетка колико је то било управо нако како ја наводим илустроваћу чињеницом да је истражни судија већ на првом испитивању уместо да оптуженима предочи све оно што се ставља њима на терет, дакле да се изјасне о нечему, једноставно је тражио од њих да се изјасне о Овчари. То је било оно што је нас браниоце запрепастило јер је то наравно супротно одредби члана 4. Законика о кривичном поступку дакле, сваком оптуженом се мора предочити шта је то што му се ставља на терет, који су докази који стоје против њега и наравно тражити од њега да се о томе изјасни. Не, истражни судија је тражио да се оптужени изјасне само о Овчари. И они су причали наравно све те приче су сасвим различите из разноразних разлога. Браниоци нису имали право ни да изврше увид у списе предмета тек нешто у некој каснијој фази истраге. Све је то правдано наравно некаквом потребом поступка и тајношћу података у предмету. Са наредбом о чувању тајне истражн судија је на неки начин вршио злоупотребу својих овлашћења тиме што ни оптуженима ни њиховим браниоцима није дао могућност да изнесу своју одбрану и да се на крају крајева бране од онога што им се ставља на терет. То је ишло толико далеко да је браниоцима стављено до знања да они не смеју ни разговарати са потенцијалним сведоцима о ономе што је предмет захтева за спровођење истраге. Ишло се толико далеко да је у једном тренутку истражни судија чак браниоцима ставио до знања да се не изненаде ако припадници УБПОК-а, ако их буду позвали на информативни разговор јер се наводно, јер су наводно неки подаци из предмета почели да отичу, појавили су се у штампи. Ја мислим да такав поступак није за коментар, и мислим да свако ко је био у предмету то је могао да само схвати као изузетно јак притисак на одбрану и на оптужене. Да не говорим о томе да је у

некој каснијој фази чак поднета и кривична пријава против колеге Калања што је за мене било запрепашћујуће. Ја сам и тада, наравно највише по жељи да њему помогнем ушао у овај предмет.

Покушај да се поједини браниоци истисну из предмета да би се веровано посао истражном судији и тужиоцу олакшао, такође није за коментар овде. А таквих покушаја и што се тиче колеге Калања и што се тиче колеге Дозета па и мене је био. Дакле, целокупно овако понашање је резултирало чињеницом да је истрага проведена једнострано и врло тенденциозно на штету свих оптужених не само наших због чега је судском већу остављено да по службеној дужности и на предлог одбране прикупља бројне доказе које евидентно истражни судија могао и био дужан да прибави у истрази. Тако је за Вују Златара врло лако било проверити да ли је он заиста био на ВМА. Не истражном судији то није било важно. Он је од почетка нашу одбрану да је оптужени Златар би на ВМА да је био тешко рањен, лечен, он је то схватио као један вид невеште одбране или исконструисане, он је био убеђен да је то онако како је и сведок сарадник рекао то је нека документација коју је Златар направио и што би се он око тога трудио. На крају се морало веће потрудити да прибави историју болести, да прибави налаз вештака, дакле све оно што је истражни судија морао да уради, да провери тај алиби Вује Златара на крају крајева да на крају истраге изађе са јасном чињеницом да ли је Златар био на Овчари или је био на ВМА и ми данас ни кроз читав претрес не би смо, овај не бисмо били доведени у ситуацију да утврђујемо и доказујемо ту врло једноставну чињеницу.

Што се тиче рада овог већа одбрана нема примедби на поступање већа и посебно његовог председника. Можда се председнику већа може ставити примедба да је у појединим тренуцима можда био исувише толерантан према неким непримереним поступцима учесника поступка посебно пуномоћника оштећених. Међутим, одбрана то схвата као један уступак пре свега оштећенима, сматра да је и то сасвим разумљиво и оправдано. У суштини дакле одбрана налази да су веће и посебно председник већа учинили све да се коначно обезбеде услови за коректно и фер суђење. Услове у којима су оптужени коначно могли у потпуности, дакле да остваре право на одбрана која им је у фази истраге многоструко ограничавано. Веће је дакле уложило пуно труда и пуно стрпљења да разјасни не само оно што је било битно већ се ишло и шире од тога а све ја налазим у циљу да се допринесе бољем сагледавању предметног догађаја.

Мој колега адвокат Ђурђевић је јуче детаљно анализирао доказе који на потпуно несумњив начин указују на то да наш брањеник оптужени Вујо Златар није био нити је могао бити на Овчари. Ти докази сами по себи били су довољни да се само на основу њих донесе ослобађајућа пресуда. Међутим, ја ћу овде наравно извршити и анализу онога на чему је тужилац заснивао своју оптужницу и на основу чега он тражи осуђујућу пресуду. А то је пре свега врло спорни исказ сведока сарадника број 1. У анализи исказа овог сведока ја бих пре свега кренуо од онога што је већ добрим делом и речено а то је спорни статус сведока сарадника. Окривљеном Спасоју Петковићу, односно сведоку сараднику број 1 јер ја више и не знам како да пошто се већ дуго наравно и по новинама и свугде говори његово име и број 1 али мени ће бити лакше вероватно да говорим број 1 него читаво име и презиме, па ћу тако и.

ПРЕСЕДНИК ВЕЋА: Немојте колега знате да смо у обавези да чувамо то као тајну његово име и презиме зато Вас молим да као и остали у овој судници сведок сарадник број 1.

АДВ. РАЈКО ЈЕЛУШИЋ: Добро, уреду је. Хвала. Прихватам. Значи, сведоку сараднику статус је дат супротно одредби члана 504-д Законика о кривичном поступку јер овај сведок сарадник по дубоком убеђењу одбране не испуњава ни један од услова који су прописани да би се неком признао овакав статус. О томе је доста било речи ја ћу само рећи да њему овај статус није смео бити признат из, посебно из чињенице да је значај, да је значај његовог исказа за откривање других дела није претежнији од последица које су изузетно тешке. А последице његовог дела су дакле брутална убиства три до четири лица за која сам признаје и знатно више лица за које стоји основана сумња да их је лишио живота. С обзиром да сведок сарадник број 1 није поступио у складу са обавезом из члана 504-ђ Законика, односно није говорио истину обавеза је била тужиоца да иницира да му се одузме статус сведока сарадника и настави његово гоњење тиме би се овај поступак вратио у законом прописане оквире из којих је изашао предлагањем и давањем статуса сведока сарадника овом окривљеном а већу би било лакше утврдити материјалну истину. Тужилаштво за ратне злочине је осим тога било у обавези да провери врло конкретне и врло проверљиве оптужбе против сведока сарадника које је изнео оптужени Мирослав Ђанковић у својој одбрани. Ја не знам да ли је нешто по томе рађено од стране тужиоца, али до нас нису дошле било какве информације а оптужбе су биле врло конкретне и врло проверљиве. Дакле да је сведок сарадник и пре злочина на Овчари извршио више злочина над ратним заробљеницима убиство оца и сина јеховиних сведока у улици Три руже. Убиство цивила код Градске кафане 17.новембра, убиство три цивила са презименом Цибе. Убиство човека од око 50 година у улици Душана Вергаша. Уколико би се такве оптужбе показале као основане одлука о давању статуса сведоку сараднику би самим тим постале потпуно неодржива. Није нам познато дакле да ли је поводом овога нешто проверавано али још увек није касно да се то и учини. Друго, крајње је споран кредибилитет овог сведога. Као што је овде свим познато сведок сарадник број 1 је у време извршења дела имао 19 година. Према сопственом признању извршио је три или четири убиства на врло свиреп и врло бруталан начин, био је сведок ликвидације великог броја на исти или још бруталнији начин. Према казивању других он је и пре тога догађаја, дакле лишио живота више лица. Приликом саслушања код њега су били уочљиви симптоми душевног поремећаја у виду посттравматског стресног поремећаја, а сам је потврдио да повремено користи средства са листе антидепресива. За све иоле објективне аналитичаре не може проћи незапажено да је сведок сарадник број 1 био једини војник активног састава Гардијске бригаде који је учествовао у извршењу злочина и то тако што је злочин чинио сам и наочиглед многих. Испољавајући необјашњиви степен мржње и бруталности приликом ликвидације заробљених лица. Поставља се логично питање .Због чега је то чинио младић од 19 година који је био на одлукењу војног рока и чија породица није била на ратом захваћеном подручју и који заправо није имао било каквог непосредног повода за такво понашање. Чиме је заправо он био мотивисан. Одакле је толики степен мржње код младића од 19 година. Зашто се он потпуно другачије понашао од осталих војника из Гардијске бригаде? Одговор на ово питање могао је да нам да, могли су да нам дају само психолог и психијатар који би се озбиљније позабавили стањем психичког здравља сведока пре учињеног злочина, у време извршења злочина и стањем његовог душевног здравља након тога и у време сведочења. Све су то били оправдани сматрамо разлози да се прихвати предлог браниоца да се овај сведок подвргне детаљном психијатријском прегледу. Одбрана је убеђена да би тако

вештачење дало одговор на сва наведена а можда и на нека друга питања а све са циљем да се процени може ли се и у којој мери њему веровати. Посттрауматски стресни поремећај који је евидентно постојао код овог сведока нужно је морао компромитовати његове психичке способности тако да постоји оправдана сумња да је у време извршења дела његова урачунљивост била смањена и чак искључена а самим тим и озбиљно су доведене у сумњу његове способности да правилно и потпуно региструје све што се око њега догађало и посебно да то правилно и потпуно меморише и касније веродостојно репродукује.

Но, чак и да се занемаре сумње у стање психичког здравља сведока сарадника број 1 исказ овог сведока је врло несигуран и непоуздан а посебно када се тај исказ, када је он уједно једини доказ за било коју од одлучних чињеница. Осим из наведених разлога исказу сведока сарадника број 1 не може се поклонити вера и због саме садржине исказа бројних контрадикторности како са сведоком сарадником број 2 са другим сведоцима тако и због саме нелогичности, неодрживости бројних тврдњи којима његов исказ обилује.

Рекао бих сада нешто о контрадикторности између сведока сарадника број 1 и број 2. Између исказа ових сведока постоје дакле контрадикторности у погледу битних чињеница тако да је потпуно јасно да један од тих исказа није истинит. Да један од њих од њих двојице не говори истину. Тако сведок сарадник број 1 је децидан да је оптужени Златар био на Овчари, сведок сарадник број 2 који Златара лично познаје, који га је знао дуго времена пре тога каже да га на Овчари није видео. Ако је Златар био на Овчари како то тврди сведок сарадник број 1 и то у време када је по исказу сведока сарадника тамо био и сведок сарадник број 2 онда је сведок сарадник број 2 морао по природи ствари да види оптуженог Златара тим пре што га он смешта чак и у стрељачки строј тако да или он заиста није тамо био или сведок сарадник број 2 лаже. Друго, сведок сарадник број 1 тврди да је у стрељачком строју у време када је на рупи био и сведок сарадник број 2 који је наводно издавао наређење за стрељање, дакле ради се поново о истом периоду да су били поред Златара и оптужени Ђанковић. Међутим, сведок сарадник број 2 и то демантује. Сведок сарадник број 1 потпуно различито приказује лишење слободе покојне Ружице Маркобашић. Он тврди да је убијена код хангара, сведок сарадник број 2 детаљно описује, а иначе и лично добро познаје од раније покојну Маркобашић да је живота лишена поред рупе а осим тога и њени посмртни остаци су есхумирани управо из рупе на Грабову. Ако су лешеве код хангара пребацивани на рупу према Грабову како то тврди сведок сарадник број 1 онда се поставља питање шта је са човеком кога је он описао као лице које је лишила живота оптужена Нада а који је имао на себи жути шушкавац. Врло препознатљив део одеће. Дакле морао би и он бити тамо.

Сведок сарадник број 1 изјављује да је на рупи у стрељачком строју видео и оптуженог Ђанковића у време када је тамо био и сведок сарадник број 2. Дакле, сведок сарадник број 2 потпуно демантује да је оптуженог Ђанковића уопште видео да је био уопште на рупи. Он је изричит, видео га је код хангара и видео га је тамо где су стајала лица у шпалиру. Сведок сарадник број 1 тврди да је сведок сарадник број 2 отишао на рупу са првом групом и то возилом «Застава» или «Југо» црвене боје. Да је Драгица отишла на рупу заједно са њима. Да се оптужени Милојевић вратио раније са рупе и да га је затекао у Радићевом штабу, док сведок сарадник број 2 изричито тврди да је на рупу отишао касније и то возилом «Југо» али плаве боје, да је Драгица пре доласка првог трактора постројила групу од 20-25 људи и кренула са

њима пут Грабова те да је оптужени Милојевић на рупи остао до краја. Даље сведок сарадник број 1 тврди да је тек по доласку на рупу извео и стрељао тројицу заробљених лица, сведок сарадник број 2 категорично тврди да је сведок сарадник број 1 једно заробљено лице извео и стрељао пре него што је прва група заробљених лица одвезена на стрељање. Они су на скици потпуно различито приказали распоред лица око рупе. Различито су описали и поступање приликом стрељања и убацавања убијених у рупу. Различито су описали догађај код хангара који се односи на оптужену Наду Калабу. Различито су приказали и начин на који је наводно оптужени Шошић убио једно заробљено лице. Постоји наравно још низ међусобних несагласности али у погледу неких детаља који би се можда и могли оправдати несећањем или лошим сећање, ово су битне разлике које се не могу оправдати протеклом времена и заборавношћу једног до њих двојице. Дакле то је по становишту одбране за тужиоца морао бити убедљив доказ да један од сведока сарадника није испунио своју дужност казивања пуне истине и да иницира одузимање статуса једном од њих. Да неког другог предложи за седока сарадника или пак да докаже обезбеди на неки други поуздан начин. Овако прелазећи олако преко очигледних непомирљивих разлика и очигледних неистина у погледу одлучних чињеница тужилац је препустио суду тешку и врло незахвалну улогу да суд одлучи о томе коме ће од њих поклонити веру обојици, верујем у то напросто суд нити може нити сме. Ја наравно верујем да ће суд знати да правилно процени који је доказ веродостајан али знам да оба не могу бити, просто то није могуће.

Даље постоје контрадикторности између исказа седока сарадника број 1 и других исказа других сведока, а и контрадикторност, односно колизија са материјалним доказима. Јуче је мој колега Ђурђевић говорио о доказима који говоре у прилог томе да оптужени Златар није био на Овчари. Сведок сарадник број 1 је у потпуној колизији са свим тим доказима, ја наравно прихватајући у потпуности на крају крајева то је и моја завршна реч нећу понављати дакле било шта од онога што је он рекао. Што се пак тиче контрадикторности са другим сведоцима ја ћу овде подсетити опет не желећи да идем кроз читав предмет таквих је контрадикторности пуно али ћу рећи само оне које сматрам да су битне и које се не могу објаснити поново неком заборавношћу или нечим другим, дакле ради се о неистини, а зашто то остављам суду да цени зашто је сведок сарадник број 1 говорио неистину. Наиме, он изричито тврди да је присуствовао смени ранијег команданта ТО Душана Јакшића и постављењу новог Мирољуба Вујовића у штабу мајора Тешића. А то демантује врло категорично сведок Тешић објашњавајући да такве ингиренције човек као командант батаљона није ни имао. У осталом то демантује и сам Душан Јакшић. Сведок Боривоје Тешић је демантовао и тврдњу сведока сарадника број 1 да је по задатку капетана Радића уопште био на Овчари. Сведок сарадник број 1. изричито тврди да је потпуковник Марић допратио аутобусе на Овчару. Сведок Марић то негира. Док истовремено сведок Вукашиновић сведочи о томе да је он управо допратио последња три аутобуса. Даље, док сведок Вукашиновић сасвим логично сведочи о томе да је оптужени Вујовић рекао нешто у смислу: «Нисмо вам дали заробљенике да их бијете» јер је то једино тада могао и видети сведок сарадник је категоричан да му је рекао: «нисмо вам дали заробљенике да их убијете». Сваки коментар овакве несагласности је сувишан. Дакле, он говори о нечему што овај сведок није могао никако изговорити. Сведок сарадник је тврдио да на Овчари, да је на Овчари видео и капетана Каранфилова. Дакле, није само оптужени Златар неко кога је овај сведок тамо видео а није био. Он је тамо видео и капетана Каранфилова а то нико други

није потврдио нико други није овог сведока видео а сам сведок Каранфилов је сведочио о томе да је претходног дана отишао у Београд а да је на Овчари био раније у вези са заробљеницима из Митничке групе. Сведок сарадник тврди да је прва група заробљеника одведена на страљање око 16,30 а из целокупне документације, из дневника једница које су се налазиле у том реону, дакле, проистиче да је обезбеђење повучено знатно касније око 22,30. Објашњавајући ову несагласност сведок сарадник је тврдио, узтврдио да су на тај начин официри желели да прикрију своју одговорност што је потпуно апсурдно и нелогично да су официри желели да прикрију своју одговорност ваљда би у дневницима написали да су раније повукли обезбеђење а не касније. Даље сведок сарадник број 1 изјавио је да водника Стаматовића који је његов старешина из његове јединице кога иначе добро познаје односно добро га је познавао у време када се ово све догађало да га није видео на Овчари и ако овај сведок сведочи да је тамо провео доста времена, неких 8 сати и да је видео догађај када је оптужена Калаба када се жучније расправљала са једним лицем. Тај исти догађај сведок сарадник број 1 приказује потпуно другачије а при томе негира да је видео свог старешину Стаматовића. Верујем не зато што га није видео него зато што једноставно из одређених разлога није желео да га види. Сведок сарадник број 1 је врло категоричан да је лице које је оптужена Калаба убила на себи имао жути шушкавац марке «Адидас» а такав или приближно такав део одеће није нигде пронађен на Овчари. Такав део одеће би био свакако регистрован и не би остао не запажен.

Дакле, осим ових контрадикторности о којима сам говорио постоје и бројне нелогичности у његовом исказу. Указаћу само на оне које су најочигледније. Дакле, нелогично је, потпуно је нелогично одржива његова тврдња да оптужени Златар није био на ВМА и да је медицинска документација била лажна. Дакле кроз читаву истрагу је провејавало да је Вујо Златар документацију направио. Међутим, показало се да та документација, да је потпуно веродостојна и да је он био тамо где је био. Он је био категоричан да је Златар све време боравио у Вуковару. Често истичући да је то било сто посто, хиљаду посто. Хиљаду посто је он њега видео 8.11.1991.године и то повезује са рањавањем Гуте Јосифовића иако је непобитно утврђено да је тог истог дана њему рађен онај секундарни шав за који је узгред речено професор Александрић је то први шав. Радило се наравно о одложеном шаву на разни, на отвореној рани оптуженог Златара. Значи тада 8.11.ни теоретски није могао бити тамо где га је видео сведок сарадник.

Потпуно је нелогична тврдња сведока сарадника број 1 да га је командир чете капетан Радић послао на Овчару са задатком да провери шта се тамо дешава и да га о томе извести јер капетан Радић пре свега није имао било какве ингиренције над заробљеним лицима и лицима која су обезбеђивала заробљена лица. А сем тога по природи ствари такав задатак сигурно не би поверио обичном војнику и сигурно не би поверио њему. Осим тога његово даље понашање на Овчари бар како он то приказује потпуно бесмисленим чини овакву његову тврдњи. Дакле све даље што он говори како се понашао у потпуној је колизији са наводним задатком који је он од Радића добио. Потпуно је даље нелогично и животно неодржива његова тврдња о томе да је у стрељачком строју имао ловачку пушку петометку и да му се пушка одмах након тога, односно након првог испалења патрона заглавила. Да није покушао да је одглави односно поправи и да се све завршило на једном испалењем метку. Чињеница је да су како многи сведоче, да је пуцано из аутоматског оружја, да је он сам имао да је дужио аутоматско оружје тако да није ни било потребе да тада

код себе има ловачку пушку. Питање је да ли је ту ловачку пушку уопште имао . Или је она измишљена да би се на одређен начин смањила његова улога у стрељању. Јер је најлакше било, најлакше је било смислити конструкцију у којој је он имао пушку из које се пуца јединачно из које се може испалити пет патрона и која се ето заглавила. То наравно делује врло, врло невешто направљено јер је свима јасно ако је неко био у стрељачком строју он је пуцао, пуцали су дакле онако како пуцају, пуцао је и он ако је уопште тамо био. Његова тврња да је пар дана пре тога догађаја испробавао пушку, јел, пуцајући у голубове, такође је потпуно апсурдна код чињенице да након силних борби у Вуковару након силних детонација, експлозија, тамо није било ни једне прице, он је пуцао на голубове. Узгред речено том пушком се голубови не гађају. Нелогична је и његова тврња да је заробљенике код хангара стрељао због прекора који му је наводно употребио Станко. Од свих његових нелогичности или рекао бих да не употребим неку грубљу реч, уздржаћу се, ово је заиста једна од нај, нај, нај интересантнијих, дакле он убија људе зато што је неко њега прекорио што на рупи није пуцао. А управо говорио о томе да је испалио један метак који у себи има сачму према људима који су, који су испред њега на неколико метара, дакле није могао а да не погоди и зашто би неко њега прекораво због тога што није пуцао, а пуцао је и зашто би га прекораво ако је оружје заказало. Нема никакве, али баш никакве животне логике у таквој његовој тврњи. Потпуно је нелогична и његова тврња када каже да га је оптужени Ђанковић спречио у томе да убија и даље, али да је он и сам већ имао намеру да прекине. Јер то једноставно, једно са другим не иде. Ако је то тачно, а тачно је наравно утврдили смо да га је оптужени Ђанковић спречио у томе да даље убија људе код хангара, онда је сасвим нелогично зашто би га спречавао у томе ако је он и сам имао намеру, или ако је сам одустао од тога. Нелогично је и потпуно животни неодрживо да се неко ко има само 19 година и ко се како сам налази, као сам каже налази у посебном психичком стању страха и шока, по протеклу 14 година сећа до детаља којим је возилом отишао са хангара на рупу, које боје су била возила, ко је где седео у колима и ко је и где стајао када се пуцало. Тако фотографско сећање по протеклу толико година равно је медицинском феномену. Насупрот таквом фантастичном сећању своји потпуно необјашњива амнезија код њега када да га на главном претресу, када на главном претресу на питање једног од бранилаца није могао да наброји ни пет војника из своје јединице. А са тим војницима је провео више од годину дана и то интензивно, и то у најгорим тренуцима тада када се јако добро мора сетити не само имена и презимена већ и сваког детаља везаног за војника из своје јединице.

О овоме такође је требало да се изјасни вештаци психијатар и психолог. По становишту одбране браниоци тако фотографско сећање догађаја на Овчари и магловито сећање чињеница које се далеко лакше памте, једноставно за одбрану то није могуће. Једино је могуће да је сведок непосредно пре или у току самог поступка изнова стварао слике тог догађаја сам или вероватније уз нечију помоћ понављао их, допуњавао и научио до најситнијих детаља.

Управо сво време давања исказа сведок сарадник се грчевито и поред више приговора и упозорења настојао да служи обимним белешкама, тако да му на крају председник већа, дакле, после наших учесталих примедби ускратио право да чита унапред припремљени текст свог исказа. Код таквог стања ствари разумљиво је и што је сведок сарадник број 1 врло често захтевао прекид свог испитивања правдајући то замором и лошим здравственим стањем. Ми смо заиста видели да се он понаша чудно, али није деловао ни болесно, ни уморно па смо сви закључили да

је уствари њему пауза требала да освежи своје памћење и да настави даље са својим казивањем.

Нелогична је и његова тврдња да је на рупи био отац оптуженог Ђанковића покојни Мића Ђанковић и све у вези тог човека. Дакле, и што се тиче отужја и што се тиче возила и што се тиче наводно некаквог страха који је имао и оптужени Вујановић и сви остали од оца оптуженог Ђанковића покојног Миће Ђанковића. Остаје нејасно одбрани због чега је уопште све то седоку сараднику број 1 требало, због чега је уопште спомињао и у све ово уплео пок. Мићу Ђанковића. При томе је нејасно ако је већ и он тамо био и имао аутоматску пушку зашто и он не би пуцао ако већ није он пуцао остаје нејасно зашто сведок сарадник број 1, када му се заглавила пушка а хтео је да пуца није једноставно узео аутоматско, аутоматску пушку од пок. Миће Ђанковића и урадио оно што су урадили и други. Он је путпуно несигуран и недоследан у погледу места на коме је стајао оптужени Ђанковић у шпалиру и у стрељачком строју. Чак иде дотле да га и не наводи у кроки скици коју је сачинио па се касније исправља. Када се упореде његови искази од 3.9.2004. и 8.7.2005. године види се да једном тврди да су заробљеници у шпалиру долазили њему са леве стране, а други пут са десне стране. Нелогично је на крају његова тврдња да су возила за све време дугим светлима осветљавала рупу, да су мотори притом били угашени и да су на крају после дужег прериода возила одлазила са тог места без икаквих проблема. Сведок сарадник број 1 на Овчари је видео и нека лица која нико други није видео. А која према исказима других сведока и према исказима тих лица нису могла бити на Овчари осим Вује Златара . Он је тамо видео, дакле, већ сам споменуо Каранфилова, Марића, Мићу Ђанковића и оптуженог Ђанковића. Остаје нејасно о чему се заправо овде ради. Да ли о његовој функцији намерном искривљивању истине или му је тако неко сугерисао. Било шта да је од овога указује да се њему не може и не сме веровати.

Сад нешто да кажем о томе шта би били мотиви за овако понашање сведока сарадника бар што се тиче мојих браћеника. Оптужени Вуја Златар не може да верује да га сведок сарадник терети због мржње иако је он са њим имао један отворен сукоб – свађу 1994. године иако је, иако је одбио да му учини једну услугу везану за увоз аутомобила али то по становишту оптуженог Ђанковића код нормалних људи не би могао бити довољан разлог за такав вид освете. Оптуженом Златару је прихватљивије да га ипак морао заменити са неким другим лицем. Као умалом и када му је показана фотографија лица са брадом од стране заступника оптужбе и када је он без двоумљења одговорио: «Да то је оптужени Златар», иако смо сви видели да се никако не може радити о Вуји Златару. Остаје . Дакле то је могуће с обзиром да се у време догађаја нису добро ни познавали односно нису се лично познавали и да нису заједно учествовали у једној акцији њихово познанство господо датира касније, дакле на прославама после рата. Остаје ту и још једна могућност да је неко сугерисао овом сведоку сараднику да је Вуја Златар тамо био и да он то треба да потврди. У то је наравно, не смемо да верујемо али остаје као једна од могућности. Мотив за лажно терећење оптуженог Ђанковића може се тражити у чињеници да је сведоку сараднику од самог почетка било јасно да оптужени Ђанковић зна све о његовим ранијим злочинима и злочинима код хангара па га је ваљало имати или као пријатеља који ће о свему томе ћутати или пак елиминисати могућност да се он евентуално појави као сведок. Ви се сећате исказа оптуженог Ђанковића у коме он детаљно објашњава како је код њега дошао сведок сарадник број 1 и предложио му да се припреме за поступак који ће против њих кренути.

Између осталог, предлагао је у својим предлозима је ишао толико далеко да је предлагао да њих двојица ликвидирају оптужене Станка и Мирољуба. Међутим, оптужени Ђанковић није пристао на такав вид сарадње са њим и онда је наравно сведок сарадник број 1 схватио да га мора довести у ситуацију у којој му нико неће веровати за оно што буде причао о његовим злочима и због тога га је чим је добио статус сведока сарадника ставио у стрељачки строј јер тамо у стрељачком строју је било најсигурније да оптуженом Ђанковићу више нико неће веровати о ономе што је причао, а то је изгледа тако јер оно што је Ђанковић испричао, а испричао је господо истину о злочинима, које је сведок сарадник чинио пре Овчаре изгледа да му они који су били дужни да то провере не верују, али требало је свакако без обзира на то да провере.

Даље, сведок сарадник број 1 је оптуженог Ђанковића видео тамо где га нико други није видео, иако су га по природи ствари многи његови суграђани и саборци познавали и морали тамо видети а који су саслушани овде пред овим судом. Пре свих, сведок сарадник број 2 који га одлично познаје и свако га је тамо морао видети. Морали су га видети и сведоци Дукић Никола, Бакић Раде, Бакић Миле, Јовица Кресовић, Мирко Љубишић, а морао га је видети и оптужени Јовица Перић. Остаје нејасно зашто би сведок сарадник број 2 штитио Ђанковића. Он је рекао где га је видео код хангара, како га је видео код хангара, а зашто би га штитио ако је он заиста био на рупи и ако је био у стрељачком строју. Остаје нејасно, зашто би се сведок сарадник број 2 штитио Ђанковића. Он је рекао, где га је видео код хангара, како га је видео код хангара, па, зашто би га штитио, ако је он заиста био на рупи и ако је био у стрељачком строју. Остаје нејасно, и зашто га Јовица Перић у оном исказу у коме је признао извршење, у оном исказу који је, дакле, потпуно споран, записник о његовом исказу, зашто и њега није навео, уколико је он заиста тамо био. Својим држањем у току борбе, оптужени Ђанковић је исказао велику храброст и изузетно војничко држање, при чему су сведочили и официри гардијске бригаде, па је као такав био познат скоро свима, да је био у стрељачком строју или у близини рупе, свакако би га још неко, осим сведока сарадника број 1, морао видети.

Овде бих рекао и следеће: пуцање у заробљена лица је потпуно неспојиво са личношћу оптуженог Ђанковића, који се у току најтежих борби, држао изузетно храбро и исказао једно изузетно достојанствено и коректно држање војничко према заробљеним лицима. Потпуно је неспојиво и са његовим настојањима да ослободи лица за која је знао да нису учинила ништа недозвољено, са његовим спречавањем сведока сарадника да убија заробљена лица, на крају, то је неспојиво и са његовим каснијим понашањем, јер неко ко је учинио такав злочин, како то описује сведок сарадник број 1, не би себи дозволио да се креће слободно целом Хрватском, да више пута одлази у иностранство и враћа се и да, на крају, када је знао да се истражује злочин на Овчари и када је само на основу телефонског позива из Немачке допутовао у Нови Сад да помогне да се те околности разјасне, зашто би он, ако је имао било какву кривицу, дошао и ставио се на располагање органима гоњења. У том смислу је он изнео своје сазнање о догађајима испред хангара и у хангару, која су касније потврђена исказима других сведока и сведока сарадника број 2. Посебно, што се тиче његових радњи, радњи сведока сарадника број 1 и радњи оптужене Калабе. О догађајима на рупи није говорио, иако је и то од њега, наравно, у више наврата тражено и при чему му је предочавано да би у зависности од тога, уколико би могао нешто да каже, могао добити и статус сведока сарадника. О томе није говорио, из простог разлога, што тамо није био. Част и достојанство му нису

дозвољавали да причајући оно што није видео, себи обезбеди слободу. Дакле, сведок сарадник број 1 је једини који је видео оптуженог Ђанковића да безбол палицом удара заробљена лица, која су пролазила кроз шпалир. Ту чињеницу сведок сарадник број 2 није видео, иако би то морао видети и запамтити, јер се ради, заиста, о специфичној виду злостављања. Та безбол палица би морала бити примећена, морао би је још неко видети, а поставља се питање, заиста, откуда тамо било каква безбол палица.

Потпуно је, господо, неодржива тврдња заступника оптужбе да је на основу исказа овог сведока, доказано да је оптужени Вујо Златар поступио онако како му је то оптужницом ставља на терет и да је то потврђено налазом Комисије вештака и тиме што је оптужени Златар изјавио да је један од официра гардијске бригаде Вучковић, све време био у Вуковару, што би по навођењу заступника оптужбе, казивало да је он тамо био. Ја овде морам неколико речи рећи управо о томе чиме се, заправо, заступник оптужбе у недостатку добрих доказа, јаким доказа, служи. Ви можете сви погледати транскрипт и видети исказ оптуженог Вује Златара у коме бранећи, се, дакле, од онога што му неосновано Тужилац ставља на терет, каже, између осталог, да, чињеницу да он није био у Вуковару, могу да потврде сви који су тамо били, да то могу да потврде и официри из гардијске бригаде, па је предлагао једног од њих који је био врло често са њим и у његовом правцу деловања, официра Вучковића. Заступник оптужбе поставља питање, откуда оптужени Златар зна да је Вучковић све време био тамо. Наравно, онда председник већа каже: где би био, мислим, сви официри гардијске бригаде су ваљда били у Вуковару до одређеног датума, до 24.11. Заступник оптужбе из контекста, дакле, вади један део исказа оптуженог Златара и тврди да он је тврдио да је Вучковић све време био у Вуковару, дакле, и оптужени Златар је све време био у Вуковару. Мислим да такав став није вредан ни коментара, али говори, заиста, у прилог односу Тужиоца према утврђивању истине у овом предмету и у његовој, заиста, великој, изузетној пристрасности на штету мојих браћеника.

На крају, има још једна ствар коју бих желео да кажем. Оптужени Златар је све време предлагао да се прибаве сви могући видео записи, све могуће фотографије и из периода пре догађаја на Овчари, из, дакле, периода када се догађај одиграо и из каснијег периода. Господо, зашто би неко ко је, како Тужилац каже, био тамо, отишао из бање и урадио оно што је урадио и вратио се, зашто би ризиковао, зашто би предлагао нешто што би могло да га разоткрије, а он није знао шта се налази на видео снимцима, шта је записано. Тамо је било сијасет фотографа, сијасет камера, дакле, он је тражио и ми смо предлагали да се прибаве сви могући видео материјали и да се прегледају и да се види, да ли се тамо на било ком материјалу, налази оптужени Вујо Златар. Један део тих материјала смо видели, наравно, видели смо да се не налази. Заступник оптужбе је овде показао једну фотографију за коју је сведок сарадник рекао да је био Златар, наравно, то није Вујо Златар, али и то смо тражили да се прибави, и тај видео запис да се види, о чему се, заправо, ради. Ја сматрам да је ова анализа коју сам ја дао, чак и непотребна за ово судско веће, у које ја, заиста, верујем. Сматрам да и без ове наше анализе, моје и мог колеге Ђурђевића, ово веће ће донети ослобађајућу одлуку у односу на оптуженог Вујо Златара, а исто тако, ослобађајућу пресуду у односу на оптуженог Мирослава Ђанковића. Оно што је доказано, дакле, ако би се узело као истинито, оно што тврде сведок сарадник број 1 и сведок сарадник број 2, јесте да је једино да је Мирослав Ђанковић био у некаквој групи људи, у време када су тамо били заробљеници и да је пуцао изнад главе

једном од заробљених лица. Он није оптужен за оно што је урадио у хангару. То што је урадио, иза тога стоји и спреман је да прихвати одговорност, само за то. Никако за оно што му се оптужницом ставља на терет. Дакле, предлажемо да и једног и другог суд ослободи од оптужбе, јер нема доказа да су учинили дела која им се стављају на терет. Хвала најлепше.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала и Вама, браниоче. Колега, према мом овде неком редоследу, био би на реду бранилац оптуженог Мугоша Горана, адвокат Радуловић, изузев ако ви, наравно, увек можете ви променити редослед. Потом би очекивали завршну реч колеге Бељанског, па, потом, Бојков и на крају, адвокат Травица. Изволите, колега.

АДВ. ИЛИЈА РАДУЛОВИЋ: Поштовани председниче, поштоване судије, што је било, то ће бити, што се чинило, то ће се чинити, ништа ново под сунцем или *niht sup sole*, каже књига проповедникова. Пажљиво слушам, наравно, а полиглотска слова мојих колега, који улажући титанске напоре покушавају да зауставе зло, појављивања суда потребе, тако што испречују њему суд закона. У једном рафинираном аналитичком поступку, адекватно оцењујући изведене доказе, борећи се против те скерлетне звери права која се појавила у нашим судницама и која се означава као сведок сарадник, они на најбољи могући начин проносе мисионаре и сведоче закон. Покушаћу заиста само да се придружим том озбиљном напору, тој великој амбицији и том племенитом циљу. Драго ми је што су сви до једног истакли да ово судско веће маниром једне диогентске супериорности води прецес који ја, биће 15. децембра, тиме се не хвалим, јер када почињете да спомињете године, онда знате шта вам се дешава, заиста нисам имао прилике, макар као бранилац или пуномоћник, никада нисам доживео овакво вођење кривичног поступка. Наравно, не пада ми напамет да ја, изрекавши једну овако дијамантску оцену, покушавам да заменим оно што ми је обавеза чинити у том својем аполегетском слову или завршној речи. Само хоћу да кажем, да независно од тога како ћете Ви одлуку или *placet*, ова моја оцена остаје као правноснажна и веродостојна. Видите, *Gete*, тај Јупитер из Вајмара који се никада није помакао из свог града од свега 6.000 становника, рекао је нешто за заувек. право је стара бољка човечанства. То је тачно. Аристотел веома, веома наивно каже, идеалистичко каже, непотврђено каже, погрешно каже, ићи судији, значи, ићи правди. И то је, знате, у јуристичким правним цртаним филмовима може да се изрекне један такав јуристички филозофен.

Мени је ближе оно што каже Франц Кафка, који каже, суд је неприступачан доказима углавном, уколико је претпостављена потреба за осудом јача, него што су то изведени докази. Он је рекао још нешто што за нас браниоце има једну *eterno* вредност, вредност вечности. Сваки оптуженик је леп То сада када би ми говорили у односу на ове људе који су оптужени за монструозне злочине, што би рекао онај дивни песник, модервеке, Мак Диздар, то су злочини за Бога и за ума, али само оптужени, само су постојале основане сумње. Данас Ви имате ту проклету прометејску муку да једну оптужницу коју су моје колеге кроз своје завршне речи просто у облику неког Нијагариног водопада оспоравања, оспорили чак да постоји и основана сумња да су оптужени људи извршили ова кривична дела. Е, сада, замислите каква је тек ситуација, када се тај квалитет *probacia*, доказа, са нивоа основане сумње треба устоличити, хиротонирати у нешто квалитетно другачије што се зове доказана кривица. Да је то тако, као што Вам ја тврдим, а не што Вам ја

тврдим, него зато што је историја судовања таква, она је *historia calamitatum*, историја муке. Потврђује се случај, рецимо, Томаса Мора, Јана Хуса, Галилеја Галилеја, Христа, Сократа. Сигурно да смо у неким стварима очигледно узнапредовали. Када двадесетогодишњи Платон хоће да одбрани праведног Сократа од потпуно неразумне оптужнице да он квари атинску омладину, онда му читава амфитеатар виче и урличе: силази, силази и тај најбљештавији ум, ја мислим да се колеге неће увредити, који би се појавио међу нама браниоцима, није успео да прозбори ни једну једину реч. И Сократ попи отров и пође на онај други свет у вечност непостојања, што се тиче тела, *fizikusa* и у вечност постојања, што се тиче духа и начина живота и смисла живота, тако што није дочекао да му суди и одсуди суд закона. То се десило и Христу. Он каже, ако ли зло учињех – докажи, ако ли не, зашто ме бијеш. Међутим, Пилат пере руке своје и каже: ја не видим кривице на овом човјеку, али уследило је распеће, круцифицијација. Добро је то што се десило, јер би свет остао без једне нај, неки који не верују ће рећи, најплеменитији сан. А они који верују, рећи ће да је то једна најлепша религија, религија љубави, наде, пута истине, смисла живљења. Јер, да му се то није десило, не би му се десила голгота, распеће и човек не би постао богочовек, а постао је зато да би човек по благодати могао сваки од нас да буде човек, извините, Бог. Јер, ако не постанете Бог по благодати, у суштини не можете, има један, онда овај живот нема никаквог смисла. Онда је то оно што каже, највећи човек у човековој историји., ловћенски песник. Шта је човек, једна стварца мала, шта је човек, слабо живинче, шта је човек, ручак гада пузећега.

Према томе, ми на плану физикуса не можемо оставити никакав траг, већи од оног трага који оставља водени цвет који ујутру процвета и навече увене или дневна новина, коју тамо радознало, тако неуротично отварамо, да би навече завршила или у контејнеру, у бољим породицама, или у сиромашним породицама тамо где завршавају те дневне новине, у тоалету. Према томе, од овога није поштеђен ни један народ. Немци су народ Хегела, Немци су народ реформације, Талијани су народ Микеланђела, Леонарда да Винчија и ренесансе. И Шпанци су, исто тако, народ, велики народ, па су имали 601 годину инквизиције. Од 1233 до 1834 године, 601 годину је та шпанска инквизиција која се данас, мислим на народ са крајњом неугодношћу, знате, потцењује нашу младост. Када је посети и дан-данас, каже, ви долазите из Србије. Па, када су тридесет београдских студената овога лета показали да знају ко је Достојевски, ко је Берђајев, ко је Масим Тарејев, ко је Јован Мајндорф, а они не знају ништа од свега тога, поготово ови са крова света, из Сједињених Америчких Држава, појма немају ко је Достојевски. Појма немају ко је Гете, појма немају ко је ренесанса, реформација, ни ко је Мартин Лутер, који је 1516 године у Волнсу, у скупштини, једва избегао смрт, зато што је рекао истину римском папи. Према томе, они су ломачирали оно најблиставије, оно најслободније, оно најумније у човековој историји. Ломача је радила, радила, радила, 601 годину. Наравно, није се она зауставила 1834 године, то су опет приче за наивне, за децу, за неупућене, за игноранте, за збуњено стадо. Поставља се питање, када се снима један филм, знамо како настаје. Имамо сценарио, добијате Кустурицу, режисера и поделе се улоге. Шта Ви видите на платну, на екрану? Видите филм који играју глумци. Где је режисер? Само знам једног режисера у историји филма, Алфреда Хичкока који је знао да махне руком у једној секвенци тог филма. Режисери се не појављују у филмовима.

Ко су режисери Овчаре и Овчара читавог света? Јер, шта су Овчаре? Овчаре су градилишта смрти, које се пројектују, који се стварају, тачно се зна када ће се појавити једна Овчара и када ће се угасити једна Овчара и заменити са градилиштем живота. Према томе, такав случај се десио и на овом државном простору. Ја нисам сценофобичан човек, напротив. Ја као човек који се могу ипак означити као неки јавни радник, све што сам говорио, то сам јавно саопштавао и могу да Вам се представим чисто због неупућених, да ја припадам једном сенцо персовском поимању света и колективитета. То је онај Алексис Веже, онај добитник Нобелове награде за песништво из, али није добио Нобелову награду за песништво, него за локарски дух, заједно са Штроземаном, Аристит Бријаном, што је водио политику мира. Он је рекао, станујем у своје презимену и свог сам језика, немам друге праве отаџбине, сем својих идеја, а се осећам код своје куће, једино у оквиру духовних породица, што сам сам изабрао. Ја припадам тој религији, где нема ни Грка, где нема ни Јевреја, ни Чивута, ни Црногораца, ни Срба, ни Македонаца, ни богатих, ни сиромашних, ни мушких, ни женских, јер смо сви ми скупа у једном. То једно ће неко означити да је правда, неко ће означити да је природа, неко ће означити, као што ја означавам, да је то љубав. Значи, ја станујем у тој галаксији, филозофској галаксији. Али, то није разлог да не кажем једну историјску чињеницу из области судства. Да је краљ Александар и Петар Живковић и Стојан Протић и Никола Пашић и Љубомир Јовановић, министар унутрашњих послова звани «Патак», да су били креатори, режисери једног противзаконитог суђења Димитрију, Драгутину Димитријевићу Апису, кога ја, заиста, политички доживљавам да ми је удаљен на читаву једну политичку светлост у години од мене, али да је невинно осуђен. Јесте, тако што му је подметнуто да је он, наводно, 12. септембра 1916. године, у Острову покушао атентат на регента Александра Карађорђевића, већ је 16. децембра притворен, 1916., да би у јутарњим часовима, у 4 часа и 47 минута, 13. јуна 1917. године, након што га је прото саброфор Здравко Пауновић причестио, био је стрељан. Срећом, и то показује да је време немоћно у односу на вечност. Живот у односу на његов смисао, бесциљност у односу на циљност. Тај процес је обновљен, као што знате, у Скопљу 1953. године и овај човек је рехабилитован. И сада се припрема неки Закон о рехабилитацији и треба да се донесе у односу на све оне који су жртве тог *justic morta*. Шта је *justic mort*? Судско убиство, које се увек дешава, не када је невин човек осуђен, не, него када је осуђен човек без доказа. Било је и других случајева, али ја о томе нећу да Вам говорим, зато што не би било, једноставно, кривично-процесно васпитано да идемо у једну хоризонталу свога говора, који ипак би испустио суштину моје завршне речи. Ја ћу само да Вам кажем зашто је то тако? Зато што Платон уводи у својој држави право да људи лажу у општем интересу, па дозвољава право свим политичарима, Макијавели уводи, иде даље, па каже, имате право и да убијете и да пљачкате и да правите геноцид и да радите чуда, ако је то у интересу вашег народа. И коначно, Жорж Сорел у свом капиталном делу *refeksion si la violans* уводи право потпуно *magniscimen*, ако је то у општем интересу. Зато кров света права подоста личи са подножјем тога, са његовим подножјем. Зато оно што се дешавало у земљи Хегела, у земљи Микеланђела, што се дешавало у шпанској инквизицији, то је природно се дешавало и код нас. Према томе, ја немам овде никакву амбицију да цртам неке демаркерционе линије, ми и они, ја могу само да кажем да су људи врлине, мањина. Све што је велико дешава се у мањини. Зато, мислим неспорни Достојевски каже, ја сам сам, а они су сви. Други песник каже, ја бивам сам у једној капи. Значи, знање, истина, правда, правна држава, законита

пресуда, суд закона, то је мањина, то је аристократија. Не каже без разлога, један од тих моћника духа, само личности могу бити чланови цркве и због тога треба бити веома, веома, веома опрезан у овом предмету, треба одслушати, као што сте Ви заиста урадили, све ове завршне речи. Наравно, завршну реч Јавног тужиоца ја ћу се само издвојити у једнину у односу на господина Душана Кнежевића, чији је отац био највећи, тврдим, највећи, највећи је био судија у историји ових простора. Ја увек пред том породицом, пред том племићком правном мишљу, стојим до побожности, на прстима. Сигуран сам да је он урадио оно што је требао да уради и што је морао да уради. Ја лично немам никакву примедбу у односу на њега, *adpersonam, adrem*, па зато постоје завршне речи, да у аналитичком поступку оспоравамо све оно што се могло оспорити у корист клијената које ми бранимо. То исто важи заиста за једну аристократију, адвокатску, у овом тренутку која постоји на овом државном простору, у начелу са једним доктором правних наука који је са 28 година већ био доцент на Факултету политичких наука, господином Рајком Даниловићем, јер код мене не постоји деликт мишљења. Ја сам се давно приклонио оном што је рекао Татит (РЕЧИ ИЗГОВОРЕНЕ НА СТРАНОМ ЈЕЗИКУ), «О ретка срећна времена, у којима можеш рећи оно што мислиш. Једино је Марк Твен у то својој бескрајној црнини и мраку могао да каже – само истину могу да кажу мртваци. Ја мислим да завршне речи и бранилаца и пуномоћника и Тужиоца показују да то није тачно. Ми смо данас стварно у прилици да говоримо слободно. Према томе, што се тиче Горана Мугоше, а један неподношљиви професионални страх, је изрекао ову дигресију, верујте ми без икакве претенциозности, без икаквих злих намера, без икаквог неког контекста, срачунатог и прорачунатог, него у најбољој намери да једно дивно суђење, за разлику од других ружних суђења, која се дешавају у предмету Ненада Опачића, у предмету Саше Цвјетана, у предмету других, да не испада да сада ја браним – не. Мислим да је ово најтежи, најгори пад српског судства у последњих шездесет година.

Ја Вам у овој фази заиста изричем овај панегирич, на једном Вашем, не господском, једном отменом вођењу поступка. Ништа ја друго не тражим од судије, него да ме саслуша. Ја кад идем код неких судија, *nominatus odijosa*, па ја бивам каменован. Дакле, ко не пева о сана, безакоњу, код неких судија, тај бива каменован. Ја у овој судници, нити мој супстритијент, нити било ко од адвоката, верујте у куоларским причама, није ставио ма ни једну једину могућу промину примедбу на начин вођења, то је суштина ствари. Како ће ко изрећи пресуду, па, сваки човек једног дана ће да умре, па ако је тачно да постоји Бог, постоји страшни суд, а онда хришћанство каже, па када дођемо на представљање, бићемо или лево, јер ја сам левичар, ићи ћемо у рај, *paradiso*, што кажу моји Талијани, а они други који нису тако радили биће десно, *inferno* у шеол, што кажу Јевреји, у пакао свог бесмисла и тотално промашеног живота. Дакле, није спорно да је обележје кривичног дела из чл.144. за које је оптужен Горан Мугоша, сем Жарка Којића, нико, буквално нико, а ни он није потврдио да је Горан Мугоша то урадио, јер треба обележје дела, нема смисла да ја сада говорим оно што Ви знате добро, *jura novit curia*, суд зна прописе, суд зна право, него ја ћу упак да поступим у смислу једном другом, *den mihi factum dobo...*, даћу вам чињенице онако како их ја видим из изведеног доказног поступка, а ви ћете дати правду. Према томе, нико, не нико, него Горан Мугоша није наносио никоме велике патње, нити је повредио телесни интегритет или здравље било којег од тих људи који су били у шпалиру. Напротив, овде се појавио прави човек, један прави хришћанин. О томе је већ говорио колега Дозет, када је говорио о сведоку

Драгутину Бергхоферу. Заиста би требао да запамтим то име, да заувек и за вечност макар у границама мог биолошког трајања, зашто, зато што је човек изашао из рата онако како се не излази из рата, без икакве мржње. Он је човек остао у љубави, остао је у својој светлости, остао је човек, једноставно истине. Албер Ками каже. што више мрзиш, то више лажеш. То потврђује Жарко Којић. Зашто Жарко Којић није могао да дође овде на главни претрес 15. септембра прошле године, када сви чланови породице погинулих људи долазе овде и никоме длака не фали. Нисам ја никакав јунак, што се тиче тела, физикуса, али, верујте, сваког од тих људи бранио би својим телом, јер тако се брани углед своје отаџбине, тако што ће се афирмисати њена отвореност, тако што ћете афирмисати да сваки спортиста хрватски може да дође овде, тотално обезбеђен, то није, наравно, за спортисте још увек, али те повреде нису такве да су тако застрашујуће, да сада израстају у разлог њиховог недоласка.

Води се и та «good year» лига, воде се и неке друге лиге, долази се, посећују се, сем неких тамо спорадичних маргиналних инцидента, одвија се тај живот онако како треба да се одвија, тако да дође једноставно до једног нормализовања. Према томе, Жарко Којић је могао да дође исто онако као што је дошао господин Драгутин Бергхофер. И тада би судско веће било у бољој могућности да начело усмености, начело непосредности, па, ако хоћете, Ви би на тај начин омогућили да реализујемо право на одбрану, јер се не састоји само у једном голом саслушавању оптуженог лица, јер то није једна украсна лајсна, то није један декор, то није једна слика, то је једно живо право које се састоји у његовом праву да се суочава, да поставља питања, разумете, да ставља примедбе. Ја нисам присталица у психологији *bihe viorizma*, али то не значи ако сматрам да је нужно појављивање, физичко појављивање сведока пред судским већем да ја сада мислим како Ви сада треба да оцењујете његов изглед и понашање, јер би то било срозавање у неку Ломброзову теорију, није реч о томе.

Људи не разговарају само речима, макар ја, ни са ким не разговарам, верујте, речима. Ја тачно причам и на политичком скупу и на жалбеној седници, и на главном претресу и са људима док пијем кафу, онолико колико наша размена енергија мени каже да ме тај човек слуша или уопште на било који начин то њега интересује. Према томе, ја мислим да у првом реду постоји једна енергетско-емоционална комуникација између председника већа и чланова већа. Наравно, с једне стране и тог сведока или оптуженог лица, са друге стране. То можда нисмо ми свесни, али то је тако, тако наука каже. Ми морамо да верујемо. Тачно осетите ко је ко. Драгутин Бергхофер је човек истине, он је рекао на пет-шест питања и 26. априла, и 24., извините 25. октобра и 26. октобра на бројна питања уваженог председника већа и чланова већа оно што је истина. Никог није оптужени Горан Мугоша пипнуо, сем што је узимао новац и понеки накит. То нису обележја кривичног дела из чл.144., то су, а да ипак нису, могла да буду, по неким основама, могла да буду обележја из чл.142. у односу на цивилно становништво. Пошто има правних слова која слепац види, а ја сматрам да ово веће има таква бистра два химелајска правна ока, да ће јасно одразликовати оно што представља обележја једног кривичног дела у односу на друго кривично дело које уопште није предмет оптужнице, не може да буду предмет оптужнице, јер жртве нису били становништво, нису били цивили, него су били ратни заробљеници. Ово није тумачење ни *ekstenzo*, него, напротив, у једном најригиднијом, у једном најстрожијем јуристичком тумачењу. Према томе, ми имамо један конфликт, ако тако могу да кажем, сведочења између два сведока из исте државе, дакле, Републике Хрватске, где један Драгутин Бергхофер говори истину и други, ја му не замерам. Не замерам, имајући у виду, да имам неко

неуропсихијатријско образовање, ја не бих могао бити кривичар толике године и деценије, а да нисам нешто прочитао и од професора Србољуба Стојиљковића и од многих других који су писали неуропсихијатријске уџбенике, па и дружио се са многим неуропсихијатрима и сада се дружим са њима, тако да потпуно је нормално да на те паклене услове, које је доживео господин сведок Здравко Којић, да је он изашао као човек мржње. То је његова трагедија. Он ће вечито живети у мраку, живеће у беспућу, живеће потпуно неоријентисано, без икаквог смисла, а ко је у мраку, тај не зна куда иде, а тај ко не зна куда иде, тај више није ни за живот. Према томе, то је последица једна неуропсихијатријско-психичко-психолошка последица преживљеног рата.

Хема Хес је написао тоне и тоне књига и своје монтањоле, разумете, о негативном утицају рата. То је колективна психоза, где појединац престаје да буде једнина и постаје множина. А множина више није човек, то је једна маса, бесловесна маса, то је једно крдо, једно стадо и зато се каже о том познатом инстинкту, *ex gregis*. Кнез Милош је волео да каже да се свиње збирају једна уз другу у случају опасности. Тако исто и човек, породица која се, иначе, не слаже док није нападнута, ако је нападнута, постају сви чланови те породице једно. Тако се дешава са народом. Наравно, увек имате, срећом, поред Кернерове поезије, грозне поезије, родољубиве поезије Немачке, имате једно наднационално, супериорно држање 1813. године, Гетеа, који неће да се удвара своме народу, мада је родољуб, како није родољуб, зар је потребно да каже неко да воли свој народ, можда више од своје породице. Али то није разлог да он који је по позвању човек који ће служити духу, да ће пристати да служи неистини, лажи, злочину, не. Гете је остао Гете, прошли су ти ратови и сада, без обзира што је умро пре више од двеста година, имате човека кога изговарате као да је ту, као да нас чека да попијемо са њим кафу. Према томе, ми увек морамо између светлости и мрака, између истине и лажи. Онда када за то имамо разлоге, адекватне разлоге, треба да се нађемо у ситуацији таквој да нећемо рећи да је то нека хамлетовска дилема. Нема дилеме између закона и безакоња, између истине и лажи, између мржње и једне љубави.

Ја нисам био и жао ми је, сигурно бих материјализовао своје психичко стање и емоционално стање тиме, што би ми се очи отцаклиле, јер сам чуо да је наводно, Драгутин Бергхофер пољубио, руковао се са Гораном Мугошем и рекао му: жив био. То је за мене, ако хоћете, највећи тренутак овог двогодишњег суђења. То је знак како треба да се понашамо и убудуће. Ратова је било и биће и ми морамо да извучемо неке користи из овог рата и ових ратова, да је мир племенитији од рата, да је љубав виша и јача од мржње, да је разумевање изнад, далеко изнад од гнева, беса, ресантимана, освете и да је смисао живота, коначно, изнад самога живота. У сваком рату има, дакле, и неке користи. То је једина корист, да извучемо поуку. Тада се дешава катарза, прочишћење, зато Христос и каже, независно од тога да ли је постојао или није постојао, али, оно што је речено је речено за заувек: упознајте истину, истина ће вас ослободити. Ако упознате истину, мислим у овом смислу, приликом оцене ових исказа сведока, који међусобно варниче, исте су људи националности, били су на истом месту, где Драгутин Бергхофер каже, категорички, никог није тукао, од нас који смо тамо били, никога, што је заиста, не желим, сувише се ради о једном великом, великој трагедији и једном *magnum crimen*, да би имао права на неке доскочице и неке елипсе духовне, које би произвеле неки осмех или подсмех, него је само, каже, онако примећено, да је узимао новац и нажит.

Што се тиче сведока сарадника, стицајем околности, ни материјална одбрана Горана Мугоше, ни формална одбрана коју ја заступам као његов стручни артикулатор, немам никаквих проблема ни са Спасојем Петковићем, јер смем, извините, са бројем 1 и са бројем 2. Наравно, морам да Вам кажем ја сам против те институције, не као институције. Мислим да један мој колега против кога ја немам ништа лично, потпуно неуго, на брзину, тресно, то исто као да имате кући на вечери петоро-шесторо људи и ја кажем мојој жени, одсеци ово живо месо и стави им да једу, или што кажу у Црној Гори, да ију. Ето тако је један министар правде претпоследњи, нека буде *nomina sunt dioza*, на један контејнерски стручни начин, портопски начин, неадекватни начин реши то питање. Како може човек који сам признаје да је убијао троје људи, како може да сведочи неке ко није убио никога? Када је он био у истини? Када је убијао, а нико му није наредио, или када је лагао, када су му наредили да лаже. Зашто? Па, зато што је он купио слободу, он је награђен за своје лагање са четрдесет година слободе, без намере да лично било кога повредим. Знам да тај чл.96. Кривичног законика Србије, без намере омаловажавања, вређања, клеветања, него у намери да идентификујем само правну Ахелову пету тих сведочења и њихову унакаженост. Морам да кажем, то су заиста морална *kvazimoda*. Та срџба која, дакле, ђаво постоји и у мени, како да не, сваки дан се мучим да га абортирам и да га победим са силама светлости, са силама господњим, јер сам се тога надушкао, накурбљао из оних предмета где је један човек који је учествовао у тринаест убистава и пет отмица, уђе у једну судницу и након тога се изрекне 167 година затвора. Он је, дакле, постао, ти *kvazimodi* су постали доказна Архимедова тачка ослонца пресуда. То сам морао да кажем и пред овим већем и сматрам да бисте како сте почели, тако и завршите, у име закона. Молим Вас само, немојте судити и пресуђивати у велико име, велике ствари господње, *adma majoren de glogiam*, јер у име велике славе господње, радила је шпанска инквизиција 101 годину. Стаљин је, знате судио исто тако, нацисти су пресуђивали, талијански фашисти су пресуђивали. Аписова пресуда је исто изречена у име велике славе Божије. Треба само судити у име закона. Дакле, утврђивајте чињенично стање, у смислу чл.352. став 2 у вези чл.17. став 1 ЗКП. Истина је увек била у целини, оцените сваки појединачни доказ, а у односу на одбрану оптуженога Горана Мугоше, немате много доказа, само пошто је четворица људи који га спомињу, с тим што га један можда спомиње једино у смислу инкриминираности из члана за који је оптужен, али ни он, зато што каже, велике патње и повреде, немамо доказа да је било ко од тих људи које је, наводно, он ударио ногом и руком, повредио и зато не постоје обележја тог и таквог кривичног дела. Верујте ми, онај који разликује, тај добро мисли, ко добро мисли, тај добро процењује, а ко добро процењује, тај добро суди. Ја сам сигуран да ћете Ви одразликовати овде зрно од лажи. Хвала Вам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала, браниоче. Сада је 11 и 30. Да направимо једну паузу од двадесет минута, па онда колега Бељански, Бојков и Травица. Двадесет минута паузе.

Настављено у 12 сати, након паузе ради одмора.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Видим да нас је у међувремену напустио колега Калањ, али оно по ранијем договору, бранилац адвокат Бојков. Остали смо сви ту као и раније, изузев колеге Јелушића.

АДВ.ВЛАДИМИР ЂУРЂЕВИЋ: Колегу Јелушића ће мењати колега Ђурђевић, до окончања данашњег главног претреса.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Ђанковићу?

Оптужени Ђанковић је сагласан да га у даљем току главног претреса, уместо браниоца адвоката Јелушића, брани бранилац адвокат Ђурђевић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Наствићемо са завршним речима. Колега Бељански, Ви сте јуче предали и писану завршну реч?

АДВ.ВЛАДИМИР БЕЉАНСКИ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Наравно, то није сметња да и усмено, да нам се и усмено обратите. Изволите.

АДВ.ВЛАДИМИР БЕЉАНСКИ: Ја сам предао писмену завршну реч, али ћу у најкраћем изложити оно што сматрам да је битно за оптуженог Шошића, чији сам ја бранилац.

Поштовани председниче, уважени чланови већа, у досадашњим завршним речима колега бранилаца је речено већ много тога и ја ћу се трудити да не понављам оно што је непотребно.

Сматрам да није у интересу мог клијента, нити да је битно за овај предмет моје мишљење о збивањима, узроцима и томе шта је довело до последица о којима се овде суди. О томе је већ пуно речено и моји ставови највише одговарају ономе што су колега Заклан и колег Дозет већ рекли у завршним речима. Оно што је, чини ми се, изостало, а што би било ипак потребно да се каже, то је да део одговорности, дефинитивно припада некоме ко се може назвати инспиратор свега тога, а то је био политички врх из тог периода и то су биле тајне службе из тог периода. Ја о томе нећу више говорити, кажем, сматрам да се заиста то не односи на било који начин на оно што се мом клијенту ставља на терет.

Оно што је битно, пре него што пређем на чињенице које се тичу Шошић Ђорђа, ја бих да укажем само на једну логичну неодрживост из оптужнице и на нешто што не може да стоји тако у оптужници по мом схватању, ни у односу на Шошића, али, на пример, ни у односу на Мугошу. Конкретно, за Шошића коме се на терет ставља једно конкретно убиство, за које ћу ја касније у завршној речи казати да постоје докази да он то није извршио, и за Мугошу коме се конкретно ставља на терет нешто сасвим друго испред хангара, као и за све остале оптужене, се закључује у оптужници да су на тај начин лишили живота две стотине лица. Из једног конкретног убиства или из неких удараца које је, евентуално, неко од окривљених нанео, не може се извући овај општи закључак да су они извршили две стотине убистава, односно да су лишили живота две стотине лица. Мислим да је непотребно да ја даље елаборирам ову неодрживост логичке поставке. О томе ће се бавити веће приликом доношења пресуде.

Одбрана оптуженог Шошића је јасна и једноставна. Сам Шошић Ђорђе каже да је био добровољац, да је учествовао у ратним дејствима, да је учествовао и у завршним борбама у Вуковару, али да није извршио кривично дело које му је стављено на терет. Каже да није био у Вуковару тог дана, да није био ни у болници, ни у касарни, ни на Овчари, ни на Грабову. Раздужио се дан раније, 19. новембра и са групом добровољаца организовано аутобусом отишао из Вуковара. Ту ноћ је преспавао у Новом Саду код Лазара Коларског, а 20. новембра је већ био у Крушевцу, јер је тог дана његова старија кћерка имала рођендан. Исто вече је у

кафани «Напредак» са више лица славио, пило се, шенлучило се по граду и у најкраћим цртама, ово је одбрана оптуженог Шошића. Сматрам да би се све даље што бих наводио у смислу препричавања његове одбране, било сувишно. На питање пуномоћника оштећених, ко би могао да потврди да је био у Крушевцу 20. новембра, а наравно, све узимајући у обзир да је од тог догађаја протекло веома много година, Шошић прво не успева да се сети, а након тога, наводи, цитирам «ја их знам из виђења те људе, нека имена баш не знам људи који су били из Вуковара, Милић неки Драган, Зоран из, знам њих седам, осам, то су махом мештани, њих седам, осам, они су баш из Крушевца. Ове остале не знам све», тако је рекао. Након тога се испоставља да је Милић Драган, заправо, Милетић Драган који је и саслушан годину дана касније на главном претресу и који је до детаља потврдио одбрану оптуженог Шошића, али о томе ће накнадно рећи нешто више.

Шошићу се оптужницом на терет ставља да је из приколице трактора на Грабову, 20. новембра 1991. године, извео једног неидентификованог заробљеника и ножем му пререзао врат и тако га лишио живота. Шошићу се не ставља на терет да је учествовао у стрељању. У прилог овој тврдњи Тужилаштва, постоји, по мом мишљењу, један једини изведени доказ, а то је као и у случају већине оптужених, управо исказ сведока сарадника број 1. Овај сведок сарадник изјавио је да су испред хангара на Овчари у аутомобил који је возио сведок сарадник број 2, сели Шошић и извесни Топола, отишли испред трактора са приколицом до Грабова, а да су тамо из приколице по једног заробљеника извели Шошић и још двојица и ножевима им пререзали врат. На питање да ли је након тога пуцано у тела или главе овако убијених заробљеника, изричито је одговорио да то није био случај. Исказ сведока сарадника број 1 је веома детаљно анализиран од стране колеге Перковића и колеге Јелушића и ја нећу понављати оно што су они већ рекли, али ћу указати на делове исказа овог сведока који су битни и који се односе на Шошић Ђорђа. У односу на оптуженог Шошића, овај део исказа који сам навео, сведока сарадника број 1, потпуно је исконструисан и неистинит. Први и основни доказ да овај навод није истинит, јесте чињеница да ни за једно ексхумирано тело са Грабова, није утврђено да је узрок смрти наступио услед убодно-резних рана, тј. услед пререзаног врата. Штавише, из веома детаљних обдукцијских записника, фотографија и анализе свега овога од стране експерата за судску медицину, утврђено је да је код само једног лица смрт наступила као последица убодно-резних рана. Ове ране, међутим, нису нанете резањем врата, већ на сасвим други начин и то као једна убодна рана на грудном кошу са леве стране, друга на задњој страни врата, усправно, положена која пробија мишиће уз леву страну кичме, захвата и ломи вратни пршљен и тако даље и тако даље, али, се апсолутно може закључити да ова рана нема везе са пререзаним вратом. Чак приликом саслушања 20. априла ове године, вештак Тасић нам је рекао да је код тог лица, значи, код обдукцијског записника број Овц.174 у први мах, чак, констатовано да је смрт наступила услед деловања ватреног оружја, а да је онда, заправо, он на основу онога чиме је располагао, ипак закључује да су то убодно – резне ране, али, кажем, не онакве какве се оптужницом стављају на терет Шошић Ђорђу да их је нанео. Дакле, овакве повреде ни на који начин не одговарају пререзивању врата, о чему говоре оптужница и сведок сарадник број 1. Као узрок смрти, лекари су у овом случају, ради се о обдукцијском записнику као што сам рекао, Овц. 174, навели убодне ране главе, врата и торзо. У истом обдукцијском записнику, наведена је код истог лица и стрелна рана ноге. Дакле, из материјалних

доказа произилази да према утврђеном узроку смрти, ово лице није једно од три лица за које сведок сарадник број 1 тврди да је лишено живота пререзивањем врата.

У још два случаја, и то према обдукцијским записницима број Овц. 179 и 188, утврђене су следеће повреде: површни прекид коже на врату дужине три инча, који је збринут завојем, па узрок смрти није везан за ову повреду, већ су у питању стрелне ране трупа, у другом случају постоје стрелне ране потколенице, прелом доње вилице, увод на десној руци и секотина на левој бутини, па се као узрок смрти наводи убилачко насиље. Дакле, ни овде се ни у једном случају не ради о смрти која је наступила услед пререзаног врата. Лекари су утврдили и следеће, цитирам: «не постоје други случајеви где су обдуценти на телима покојних констатовали уводно-резне ране, посебно на врату или поставили сумњу на њихово постојање». Оваква изричита констатација потпуно искључује могућност да постоје не три, већ ни један случај да је било који заробљеник лишан живота на начин који је то описао први сведок сарадник. Закључак о казивању сведока сарадника може бити само један, а то је да смо од њега о учествовању оптуженог Шошића у извршењу дела чули грубе неистине и провидне лажи.

Сматрам да је потребно да укажем и на следеће, да се не би стекао утисак да било шта из налаза лекара прећуткујем. Лекари су након претходне констатације навели да због одмаклих лешних промена и знатних недостатака меких ткива, евентуално постојање уводно-резних рана код неких случајева, обдуценти објективно нису ни могли утврдити. Ово се не може и не сме схватити на тај начин, да су постојале уводно-резне ране које су настале резањем врата, али да то није откривено. Констатација лекара садржи четири хипотетичке поставке: прва је евентуално постојање повреда о којима нема никаквих доказа да су постојале. Могуће лешне промене у великој мери које онемогућавају утврђење повреде је друга претпоставка. Објективна немогућност утврђења таквих повреда, чак и да су постојале, је трећа претпоставка. Могуће постојање неких таквих случајева је четврта. Овакво нагађање и давање наведених претпоставки не може да доведе до закључка да је таквих случајева и било. Управо супротно. Код жртава је утврђено да је у 193 случајева узрок смрти директно везан за повреде нанете ватреним оружјем. У 199 случајева постоје повреде нанете ватреним оружјем. Пронађено је 540 целих пројектила и 174 фрагмената пројектила, што је много више него што је пронађено рана од тих пројектила. У четири случаја је узрок смрти неутврђен, али управо због чињенице да су готово сви ексхумирани убијени ватреним оружјем и да је пронађен велики број пројектила за које није утврђено да су нанели повреде, нема никаквих разлога да се не закључи да су и ова четири неутврђена узрока погибије, заправо, исто тако резултат деловања ватреним оружјем.

Још једном указујем да су лекари констатовали да ни у једном случају не постоји чак ни било каква сумња у постојање уводно-резних рана на врату или било ког обдукованог тела. Приликом последњег саслушања доктор, односно претпоследњег саслушања, пардон, доктор Тасић је у овом суду рекао да постоје случајеви сигурно у којима су управо ватреним оружјем повређена мека ткива, па да због промена које су у међувремену наступиле на лешевима, није могуће утврдити такве повреде, без обзира на то што су нанете ватреним оружјем.

Према томе, нема лица које је лишено живота пререзивањем врата, а што даље значи, да оптужени Шошић није извршио кривично дело које му се ставља на терет. Границе сумње које остају, с обзиром на наведено, су ван граница разумне сумње и на основу таквих доказа нико, па ни оптужени Шошић, не сме да буде

осуђен. По схватању одбране, исказ сведока сарадника број 1 је основни доказ против Шошића, а налаз и мишљење лекара судске медицине и изнете анализе, у потпуности оповргавају тај доказ.

Постоји и низ детаља који указују на исконструисаност исказа сведока сарадника број 1, попут тога, да није био у стању да изнесе нити један детаљ везан за учествовање Шошића у убиству. Не сећа се чак ни приближно лица човека за кога тврди да га је Шошић лишио живота, ни да ли је имао браду или бркове, ни како је био обучен, ни да ли је имао неки део тела у завоју или гипсу, ни какву је косу имао, дугачку или кратку, не знам ни у којој је руци Шошић држао нож. Исто ово важи и за друга два лица за која каже да су, наводно, на исти начин лишена живота, то је за лице за које тврди да су ова дела извршила. Управо помоћу детаља ове врсте се проверавају искази свих сведока, па и сведока сарадника. Сећање само једне и основне тврдње и потпуна амнезија у погледу других чињеница или детаља, указују на неистинитост доказа. Шок којим би свако нормалан био изложен да је видео то што тврди сведок сарадник, требало би да доведе до урезивања у памћење сваке ситнице до најмањег детаља, а не до губљења сећања. То је разлог више да се сведоку сараднику не поверује.

Исказ другог сведока сарадника који би по казивању првог сведока сарадника требало да је од хангара на Овчари до Грабова отишао заједно, истим аутомобилом са оптуженим Шошићем, очигледно није прихватило ни Тужилаштво, бар не у делу који се односи на Шошића. Овај други сведок сарадник негира да је на Грабово ишао са Шошићем, већ тврди да је тамо затекао Шошића како стоји, а затим мења исказ, па каже седи и клечи на грудобрану, забада нож у леђа лицу које тамо лежи. Кажу да је Шошић то учинио много пута, сваки пут када би се овај заробљеник померио и давао знаке живота. Шошић за овако нешто није оптужен, а не видимо други разлог за то, осим да Тужилаштво није поверовало у овакав исказ. Потпуно је јасно да леш са оваквим повредама није нађем нити ексхумиран.

Сведок сарадник број 2 даље наводи, да је лице које је било убадано ножем, Вебер Сениша, син фризера из Вуковара, а накнадно произилази да је готово сигуран у то. Вебер Сениша нажалост јесте ексхумиран на Грабову. Али је обдукциони записник који се односи на њега, је заведен под бројем Овц.144 и потпуно је јасно да је лишен живота ватреним оружјем и да на његовом телу нису нађене било какве убудне резне ране. Овај сведок сарадник наводи да је тог дана, 20. новембра, први пут видео оптуженог Шошића, и то прво у касарни, па у хангару на Овчари, па на Грабову, да је тамо чуо његов надимак Чича, а да га је након тога први пут видео у Новом Саду у истрази овог предмета. Запамтио га је, каже, по беоњачама. Прво, Шошића нико није видео у касарни. Ако је и био тамо где је било пуно људи, због чега нико није потврдио овакву причу сведока сарадника. Следеће место је хангар, где је сигурно било пар стотина људи, бораца, војника, територијалаца, добровољаца, мештана, али Шошића, осим сведока сарадника, поново нико није видео. Дакле, од пуно људи од којих би се могло очекивати да бар неко зна Шошића и да га је тамо видео, не постоји ни једно такво лице, али га је запамтио сведок сарадник број 2 који га никада до тада није видео, памти га по беоњачама. Штавише, препознаје га петнаест година касније у истрази у Новом Саду. Уз претходну наведену неистиниту конструкцију извршења кривичног дела, јасно је да је овакав исказ и овакво препознавање потпуно неживотно и нелогично.

Уз анализу сваког појединачног доказа који се односе на дело које се Шошићу ставља на терет, потребно је указати и на принцип којим би по мишљењу

одбране, суд требало да се руководи приликом оцене истинитости сведока сарадника. Не упуштајући се у разматрање квалитета законског решења, о потпуној аболницији окривљеног, који постаје сведок сарадник, јер је о томе довољно било речи, сматрам да је потребно указати на други аспект овог питања.

Закоником о кривичном поступку је предвиђено да сведок сарадник има обавезу да говори истину, под претњом губљења сведока сарадника. Судско веће доноси одлуку о томе, да ли је овакав статус потребно одобрити, тј. доделити, а Тужилаштво током поступка контролише подударност исказа сведока сарадника са главног претреса у односу на изјаву коју даје у поступку добијања овог статуса. Питање које се након овога поставља, јесте да ли ће се суд повести за овим прокламованим принципом априорне истине, тј. да ли ће се за сведока сарадника унапред рећи да он говори истину. Одговор одбране је у овом случају одричан. Уколико би се сведоцима сарадницима слепо веровало, тада би кривични поступак добио карактер инквизиције, где би суд требало само да потврди мишљење Тужилаштва. Кривични поступак се не сме свести на овај ниво. Све ово истичем због чврстог уверења да сведоци сарадници из овог предмета нису говорили истину, тј. да делови исказа у којим спомињу Шошића, нису истинити. Због тога тражим да суд приступи исказима ових сведока, на начин као што би то учинио са било којим другим исказом сведока и да их упоређујући са другим изведеним доказима, оцени као и у овом случају, неистинитим.

Штавише, исказима сведока сарадника треба прићи са посебном пажњом, јер за разлику од осталих, обичних сведока, сведоци сарадници имају веома снажан мотив да не говоре истину. Сведоци сарадници својим исказима купују слободу, добијају екскулпацију и што више испричају за сваког од окривљених, то је већа вероватноћа да ће успети да добију статус сведока сарадника. Управо је то мотив и да лажу, да додају, да терете за оно што не знају и да посредна сазнања прикажу као непосредна.

У решењу о спровођењу истраге Шошићу је стављено на терет да је учествовао и у стрељању заробљеника, што је први сведок сарадник изјавио Тужилаштву у поступку добијања овог статуса. У истрази приликом давања исказа, он своју изјаву мења и сада тврди да Шошић није учествовао у стрељању, већ да је извршио дело онако како је сада описано у оптужници. Други сведок сарадник је у свом исказу Тужилаштву изјавио да је Шошић извршио кривично дело, тако што је заклао једног од заробљеника. Када се упознао са налазима вештака, тј. да међу пострадалима нема ни једног убијеног на овај начин, он на главном претресу мења исказ и сада тврди да је Шошић једно лице лишио живота, више пута му забадајући нож у леђа. Разлике су очигледне у исказима оба сведока сарадника, али Тужилаштво није реаговало. Разлике постоје управо због тога, што Шошић није учествовао и није извршио кривично дело које му стављају на терет. Штавише, Шошић тог дана није био у Вуковару, није био ни на Овчари, ни на Грабову, него у Крушевцу.

Шошић је изјавио да је са њим заједно из Вуковара 19. новембра отишао и Ивица Андрић, под надимком «Ћетић». За ово лице се не зна где се налази и није могло бити саслушано као сведок. Као сведок је саслушан, међутим, новинар Јован Дуловић који је супротно Шошићевом исказу тврдио да је Андрић био у Вуковару након 20. новембра и да је делио злато које је, наводно, одузето од заробљеника. Сам Дуловић је датуме догађаја објаснио да се сећа, зато што је све записивао у своју бележницу. Када је од њега затражено да се изјасни да ли ће предати суду

бележницу на увид, он је одговорио да то неће урадити, јер је то његов приватни документ. На овај начин је одбрана онемогућена да провери веродостојност његових речи, да су догађаји и датуми уопште уписани у бележницу. Као и ако јесу, под којим датумом је шта уписано. Сами свмо се уверили, да је Дуловић говорећи о истом дану окретао десетине страна своје бележнице и да је очигледно да догађаји нису хронолошки поређани. То је и разлог више да сумња, не у његову намеру да суду изнесе неистину, већ у чињеницу да бележница која је кључни доказ за његово сведочење, заиста и садржи све релеватне догађаје и датуме о којима је говорио.

Исказ сведока Лазара Коларског је у највећој мери неупотребљив, јер је очигледно да се овај сведок не сећа кључних датума, да има потпуно погрешну временску оријентацију и да је чак тврдио да су борбе у Вуковару завршене 27. децембра 1991. године. Међутим, једна реченица са краја његовог исказа од 23. маја 2005. године, на страни 19 транскрипта, ипак има велику важност. Изјавио је да је тог дана када су престале борбе, одмах демобилисан и да је отишао кући. Шошић тврди да је то било наредног дана, али су оба ова датума, у сваком случају, пре 20. новембра. То значи да је демобилизација њихове јединице почела одмах по завршетку борби.

Сведоци Милетић Јован и Јовановић Славиша, који су саслушани на главном претресу 20.06. ове године, су на веома уверљив и потпуно логичан начин потврдили истинитост одбране Шошић Ђорђа. Ни један ни други сведок нису у било каквим блиским везама са Шошићем, нису рођаци, нису кумови или присни пријатељи, па не постоји разлог због чега би се за ове сведоке могло закључити да не говоре истину. Оба ова сведока су изјавили да су били у Вуковару 19. новембра 1991. године, када су се поздравили са Шошићем који је тада отишао из Вуковара. Са њим су се поново видели наредног дана у Крушевцу, када су славили повратак кући, а Шошић је славио и кћерки рођендан истовремено са тим. Дакле, 20. новембра увече, сви заједно су били у кафани «Напредак», а наредног дана 21. новембра су били на слави код сведока Јовановић Славише. Своје сећање на тачне датуме ови сведоци су потврдили и поткрепили војним књижицама у којима је обојици уписан 20. новембра 1991. године, као последњи дан боравка на вуковарском ратишту. Војне књижице су приказане суду у оригиналу и прикључене су спису у фотокопији.

Сведок Милетић се сетио чак и да је док су сви заједно били у Вуковару, Шошић одлазио кући за своју славу 16. новембра, а да су се, иначе, у Вуковару виђали свакодневно.

Суд је одбио доказни предлог одбране, да као сведока саслуша кћерку Шошић Ђорђа – Лидију Николић, рођену Шошић, на околност да је 20.11.1991. године напунила осамнаест година и да је славила рођендан, да јој се отац тог дана вратио из Вуковара, да јој је донео кући поклоне и да је након тога, док је она са својим пријатељицама била код куће, њен отац славио у кафани. По мишљењу одбране, ово је веома важан доказ, осим уколико је суд већ закључио да је јасно да оптужени Шошић није био у Вуковару тог 20. новембра 1991. године, не знамо шта би могао да буде разлог за одбијање извођења овог доказа.

Из свега наведеног, сматрам да није доказано да је оптужени Шошић извршио кривично дело које му је стављено на терет и предлажем да га суд ослободи од оптужбе. Такође предлажем и укидање притвора.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала, господине браниоче.

Бранилац, адвокат Бојков

АДВ. АЛЕКСАНДАР БОЈКОВ: Поштовани председниче, уважени чланови већа, поштовани колега, замениче Тужиоца, уважено господо, колеге, заступници оштећених, од времена непосредно после Другог светског рата па до данашњег дана, српско правосуђе није имало у својој надлежности суђења везано за ратне злочине. Досадашњи ток овог поступка и овог суђења уверио је и мог брањеника и мене, да је суд веома озбиљно схватио своју улогу у овом кривичном процесу и веома велики значај овог суђења у земљи, иностранству, као и сву тежину своје одговорности за одлучивање о томе, ко је овде од оптужених крив, а ко није крив, за кога од оптужених постоје докази да је учинио кривично дело, а за које од оптужених ти докази не постоје. Ово суђење представља и мерило наше савесности, колико ћемо вере поклонити полудоказима, индицијама и сугестијама, а колико ћемо поштовати римско начело кривичног права, које је и цивилизацијска тековина *indubio pro reo*. Оптуженом Катић Слободану ставља се на терет да је починио кривично дело ратни злочин против ратних заробљеника из чл.144. КЗ СРЈ, а у вези са чл.22. истог Закона.

Наиме, њему се ставља на терет да је као припадник добровољачке јединице «Лева Суподерица» са осталим окривљенима формирао стрељачке водове, из ватреног оружја пуцао и стрељањем лишио живота ратне заробљенике. Поштовано веће, у погледу мог брањеника, што се тиче његове кривице, нема ни једног чврстог нити убедљивог доказа да је он починио ово кривично дело које му се ставља на терет. Катић Слободан није критичном приликом био, ни у Вуковару, ни на Овчари, ни на Грабову, па никако није могао учествовати у стрељању хрватских ратних заробљеника, а по својој психичкој структури и личности, он је такав, да, и да је био тамо, то не би урадио.

Мој брањеник је, чим је сазнао да почињу предистражне радње у овом предмету, добровољно одазвао позиву истражних органа, знајући да то са њим нема ама баш никакве везе. Он је желео да тим органима помогне у утврђивању истине. Сматрам да смо и у току овог доказног поступка успели да докажемо и потврдимо алиби мог брањеника, да је у то време када је ово кривично дело извршено, био у Београду и Земуну. Сведоци Ваљаревић Горан, Најић Живко и Величковић Ђорђе потврдили су да је оптужени Катић Слободан 17.11.1991. године одвезао свог рањеног друга Ваљаревић Горана у Негославце, одакле је овај хеликоптером пребачен у Београд у болницу. Дана 18.11. те исте године у поподневним часовима, и сам је отишао у Београд да посети свог рањеног друга, да би Ваљаревића 19. и 20. заједно са сведоком Најић Живком, и посетио у београдској болници. Дана 20.11. у поподневним часовима одлази у кафић сведока Величковић Ђорђа са којим у кафићу провиди тај дан и целу ноћ и сутрадан до поподне, јер је тога дана била крсна слава сведока Величковић Ђорђа. Тамо су се веселили, пили и напили.

Искази ових сведока, очевидаца присутности оптуженог у Земуну и Београду и времену његовог боравка у потпуности се поклапају. Једини сведоци који терете мога брањеника су сведок сарадник број 1 и окривљени Мугоша Горан, у својој изјави датој код истражног судије. Окривљени Мугоша Горан, који је мог брањеника теретио да га је видео код хангара, на главном претресу поводом ових доказних предлога, променио је исказ и рекао је да се не сећа са сигурношћу да је код хангара видео Слободана Катића. Сматрам да оваква изјава и у истрази и коригована и

ублажена на главном претресу, не може бити правни основ за осуђујућу пресуду, нити чврст доказ да је мој брањеник починио дело које му се ставља на терет.

Сведок сарадник број 1 у свом исказу је рекао, да је наводно видео Слободана Катића да улази у путнички аутомобил, који је ишао у тамо неком правцу и за кога је касније сазнао да се то место зове Грабово. Објективно гледајући, ни оваква изјава, чак и да је истинита, а није истинита, не представља никакав доказ, а најмање чврст доказ да је Катић Слободан стигао до Грабова, а најмање оваква изјава представља доказ да је Катић Слободан дошао до рупе, био у стрељачком воду и убијао ратне војне заробљенике. Ово тим пре, што је исти сведок сарадник изјавио да Катић Слободан није видео на Грабову, није видео на рупи и није видео да је убио било кога.

Сведок сарадник број 2 Катић Слободан уопште не спомиње као присутног на Грабову и Овчари, иако је исти сведок сарадник именом и презименом навео више од десет лица. Никаких других доказа, полудоказа, а ни индиција о томе да је оптужени Катић Слободан починио кривично дело, нема. Потребно је да нагласим да мој брањеник Слободан Катић није имао никакав мотив да буде учесник у стрељању ратних заробљеника, јер за сво време ратних дејстава у Хрватској, није убијен ни један члан његове породице, како од стране припадника хрватских оружаних снага, тако ни од стране Хрвата цивила.

Поштовано веће, Катић Слободан је био итендант који је снабдевао своју јединицу храном и разним потребама. Због тога је више времена проводио по околним селима, него у својој јединици, а у борбама није ни учествовао. Он је друштвен човек, весела, омиљен у друштву и познат као женскарш. Воли живот, а такви као што је он не учествују у стрељању. Ово су потврдили многобројни саслушани сведоци, а посебно сведок Ваљаревић Горан, ово су потврдили и многобројни оптужени, а посебно оптужени Милојевић Предраг. Након завршетка ратних дејстава, Катић Слободан се оженио и живео у Вуковару наредних седам година. Слободан Катић је на почетку суђења изразио жаљење породицама стрељаних, а сматрам да ни оштећенима није у интересу да неко невин страда и да неко невин буде осуђен и да не сматрају да формалистички бројем осуђених треба задовољити правду. Дозволите ми само укратко да се осврнем на завршну реч уваженог колеге заменика Тужиоца.

Ово суђење због свог значаја и због висине запрећених казни објективно не дозвољава да се недостаци чврстих доказа у оптужницу надокнађују фразама и општим местима, као што су завера ћутања оптужених, чиме Тужилаштво директно оспорава оптуженима право на одбрану и тезом да су сви који су дошли на рупу, тј. на Грабово, учествовали у стрељању. Сама присутност било кога на Овчари и на Грабову, не може доказ учествовања у стрељању ратних заробљеника. Ово тим пре, што и заменик Тужиоца тврди да приликом стрељања на Грабову је било присутно много људи који су овај догађај посматрали. Исказ мога брањеника у истражном поступку није добро унет у записник. Мој брањеник због операције које је имао, због каниле која му је дата била још увек у грлу, тада је неразговорно говорио, а и ово саслушање је обављено у судници која нема овакву технику као ова судница, нема микрофоне, нема мониторе, нема аудио-визуелни снимак, па је могуће, да уважени истражни судија није добро разумео мога брањеника. Немогуће је да неко ко живи у Вуковару седам година, ни за један дан не напушта Вуковар. Мој брањеник када је рекао да није напуштао Вуковар, је мислио да се није селио из Вуковара, да није мењао пребивалиште и боравиште, а не да нигде никада није одлазио из Вуковара,

што је овом већу на главном претресу и разјаснио. Не могу да се сложим ни са тезом неког од пуномоћника оштећених, да је код сведока сарадника број 1 прорадила савест када је признао своја недела и то тек после четрнаест година. Ја тврдим да исти сведок сарадник из ко зна којих разлога, само њему знатих, лажно терети мога браћеника и то само да би спасао себе. Сведоку који је чинио стравичне ствари на Овчари испред хангара, иживљавајући се на беспомоћним ратним заробљеницима, пуцајући им у потиљак и који је учествовао у стрељањима на Грабову, суд не би смео да верује и да на бази оваквог његовог исказа, огласи мог браћеника кривим.

Свим породицама жртава и њиховим најмилијим, поново изражавам своје дубоко саучешће и мој браћеник и ја, али и верујемо да они не желе одмазду, јер одмазда није правда, јер се осудом невиних не може и не сме ублажити злочин, јер то је онда нови злочин. Овакав злочин који се десио на Грабову, захтева истину, само истину и поштено суђење. Због тога се враћам на почетак ове моје завршне речи и поново понављам *indubio pro reo*, иако сматрам да што се тиче Слободана Катића, не постоји чак ни сумња. Слободан Катић није крив, јер у то време није био у Вуковару, није крив, јер у то време није био на Овчари, није крив, јер никога он убио није.

Мој браћеник и ја од вас, као судског већа, очекујемо само једно, а то је ослобађајућа пресуда и пуштање Слободана Катића из притвора. Стога предлажем да суд у смислу чл.365. тачка 3. ЗКП оптуженог Катић Слободана ослободи од оптужбе, јер није доказано да је учинио дело за које је оптужен и да му се након изрицања ове пресуде укине притвор. Такође предлажем да трошкови овог кривичног поступка у односу на мог браћеника, падну на терет буџетских средстава суда. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала, колега браниоче. И колега Травица као браиилац оптужене Калаба Наде, пошто колега Перковић у том делу није говорио.

АДВ. БРАНИСЛАВ ТРАВИЦА: Председниче већа, колега Перковић као бранилац Калаба Наде је за данас имао заказан преглед у Институту у Сремској Каменици због срчаних тегоба које већ дуже време има. Колега је био спреман да да јуче завршну реч, био је овде присутан, припремио се, међутим када је видео да неће доћи, чак је замолио и колегу Ђурђевића да му уступи редослед, међутим, није наишао на одобравање, значи, није било слуша за то.

Ја имам заменичку пуномоћ од пре неких месец дана да мењам колегу Перковића, али ме је он замолио да Вас замолим да му омогућите да он сутра да завршну реч за Калаба Наду, јер ће сутра бити присутан на главном претресу, а исто тако ме је на неки начин замолио, овластио да га данас овде мењам, како би имали процесне претпоставке да се данашњи претрес одржи. У том смислу ја бих пренео његову молбу да му се омогући сутра да да завршну реч, а исто тако је рекао да нема никаквих сметњи и проблема да, евентуално, у наставку поступка дају завршну реч и оптужени.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, не можемо прећи за завршне речи оптужених, ако нисмо чули завршне речи свих бранилаца. Дакле, колега имам Ваше уверавање да ће колега Перковић сутра сигурно приступити.

АДВ. БРАНИСЛАВ ТРАВИЦА: Сигурно ће доћи сутра.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Ја сам очекивао да ћете Ви дати завршну реч. Тиме бисмо по неком мом плану завршили за данашњи дан, што опет не би искључило колегу Перковића да се опет сутра као први обрати са својом завршном речи, међутим, уважићу, наравно ове разлоге. Ја знам да сте ви одскора у свему овоме, тако да ћемо због тога завршити са данашњим радом и наставити сутра у 9,30 сати.

Довршено.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА